

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Jan Koráb

Excesy z jednatelského oprávnění statutárního orgánu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31.7.2017

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 31.7.2017

.....

Jan Koráb

OBSAH:

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	I
1. ÚVOD	1
2. ZÁKLADNÍ POJMY	4
2.1. Svěprávnost právnické osoby	4
2.2. Statutární orgán	8
2.3. Charakter jednatelského oprávnění a aplikovatelná právní úprava	12
2.4. Dílčí shrnutí	21
3. PŘEKROČENÍ JEDNATELSKÉHO OPRAVNĚNÍ ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU	22
3.1. Překročení jednatelského oprávnění s účinky pouze dovnitř	26
3.1.1. Důsledky překročení jednatelského oprávnění dovnitř	29
3.2. Překročení jednatelského oprávnění s účinky navenek	31
3.2.1. Překročení jednatelského oprávnění v případě vstupu do likvidace	32
3.2.2. Překročení jednatelského oprávnění v úpadku	33
3.2.3. Překročení jednatelského oprávnění u subjektů se zavedenou nucenou správou	36
3.2.4. Překročení zákonných omezení jednatelského oprávnění	37
3.2.5. Strany zjevně nejednají v dobré víře	39
3.3. Dílčí shrnutí:	41
4. NEDODRŽENÍ ZPŮSOBU JEDNÁNÍ	42
4.1. O způsobu jednání	42

4.2. Publicita údajů zapsaných v obchodním rejstříku	44
4.3. Jednání členů statutárního orgánu se zaměstnanci	47
4.4. Společné jednání člena statutárního orgánu a prokuristy	51
4.5. Vývoj judikatury v otázce důsledků porušení způsobu jednání	59
4.6. Důsledky porušení způsobu jednání	60
4.7. Dílčí shrnutí	64
5. ZÁVĚR	65
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A JINÝCH PRAMENŮ	67
6.1. Literatura	67
6.2. Články	70
6.3. Elektronické zdroje	72
6.4. Legislativní dokumenty	73
6.5. Judikatura	74
7. ABSTRACT	78
8. NÁZEV PRÁCE V ANGLIČTINĚ	79
9. KLÍČOVÁ SLOVA/ KEY WORDS	79

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
ZVR	zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů

1. ÚVOD

Ve své práci s názvem „Excesy z jednatelského oprávnění statutárního orgánu“ se budu věnovat problematice výkonu jednatelského oprávnění členů statutárního orgánu¹ obchodních korporací způsobem, který není řádný a vybočuje tak z mezí stanovených zákonem, společenskou smlouvou, smlouvou o výkonu funkce nebo jinými ujednáními. Excesy² rozumím taková jednání členů statutárního orgánu, která vybočují z pravidel řádného výkonu jednatelského oprávnění.³ Jedná se o případy překročení zástupčího oprávnění,⁴ s účinkem navenek nebo pouze dovnitř⁵ a též o případy, kdy zastupující osoby poruší podmínky vyžadované, aby projev jejich vůle obchodní korporaci zavazoval.⁶

Společným rysem výše uvedených jednání je odchýlení se od řádného jednání na účet zastoupené obchodní korporace. Zákon s těmito odchýleními s ohledem k jejich charakteru spojuje rozdílné důsledky, které však mají společný rys v tom, že nejsou příznivé pro jednající stranu. Tyto negativní důsledky se mohou uplatnit i v případě, že jednání v nich obsažená budou mít účinku navenek.

---

¹ Pro přehlednost si dovoluji uvést, že v této práci budu užívat pojem „člen statutárního orgánu“ v čísle jednotném pro individuální statutární orgán. V případě, že budu hovořit o všech členech statutárního orgánu ve smyslu „každý jednotlivý člen statutárního orgánu“ užiji slovního spojení v množném čísle „členové statutárního orgánu“. Dále pojem „kolektivní statutární orgán“ pro statutární orgán vícečlenný a pojem „statutární orgán“ pro případy, kdy budu hovořit o institutu statutárního orgánu, jakožto orgánu. S ohledem na skutečnost, že zákonodárce nebyl v textu zákona důsledný v tom, zda právnickou osobu zastupuje její orgán nebo členové jejího orgánu, setkáváme se v textu zákona s obojím. Podle I. Pelikánové tento nesoulad umožňuje dojít výkladem k absurdnímu závěru, že obchodní korporaci zastupuje její statutární orgán, který není svéprávný. Správný výklad je, že obchodní korporaci zastupují členové její statutárního orgánu. Více PELIKÁNOVÁ, Irena. Problémy nové kodifikace, právnické osoby, jejich orgány, zastoupení a forma právních jednání. [Rekodifikace & Praxe. Ročník 2015, číslo 10. Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s.]. Str. 8-9.

² Slovník českého práva tento pojem překládá jako vybočení, překročení. MADAR, Zdeněk. Slovník českého práva. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-720-1377-7. Str. 418. Pro zajímavost si dovoluji uvést výklad pojmu Excess podle Blackova právnického slovníku. „Vybočení, přemíra. Jednání nebo rozsah, jenž přesahuje to, co je obvyklé, náležité nebo nutné.“ BLACK, Henry, CAMPBELL, Joseph R. NOLAN a Jacqueline M. NOLAN-HALEY. Blackův právnický slovník. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN 80-856-0523-6. Str. 529.

³ Obdobně: TICHÝ, Luboš. Obecná část občanského práva. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, xviii, Právní praxe. ISBN 978-80-7400-483-4. str. 344.

⁴ Více k pojmu překročení zástupčího oprávnění v kapitole 3.

⁵ Obdobně: PELIKÁNOVÁ, Irena in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ, Irena PELIKÁNOVÁ a Jan DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4. str. 97.

⁶ Příklad, kdy zástupce vybočí ze způsobu jednání.

V souvislosti s rekodifikací v řadách odborné veřejnosti vyvstaly, případně se znovu objevily, některé otázky, které řešila právní úprava před rekodifikací odchylně, a na které je třeba nalézt odpověď. Tato práce si bere za cíl nalézt odpovědi na následující otázky.

- Zásadní otázka pro zastoupení, zda jsou právnické osoby nesvéprávné. Pozitivní odpověď na tuto otázku by mohla ve svém důsledku vést k aplikaci ustanovení o opatrovnictví.
- Jaký má zastoupení členem statutárního orgánu charakter ve vztahu k ostatním druhům zastoupení a která právní úprava je na něj aplikovatelná.
- Zda je možné překročit zástupčí oprávnění⁷ člena statutárního orgánu a jaké budou případně účinky pro jednající strany dovnitř a navenek.
- Jaké jsou důsledky porušení způsobu jednání za společnost ve vztahu k způsobu jednání.
- Je-li možné nastavit způsob jednání formou společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy.
- Byla před novelou č. 460/2016 Sb. novelizující zákon č. 89/2012 Sb. účinná jednání nepověřených členů kolektivního statutárního orgánu v kapitálové obchodní korporaci vůči zaměstnancům?

Odpověď na tyto otázky se v této práci pokusím nalézt analýzou textů právních předpisů ve vztahu k rozhodnutím soudů vrcholných stupňů, rozbořem názorů odborné veřejnosti publikovaným v literatuře a vlastní právní argumentací.

Vedle výše uvedených negativních jednání směřujících navenek v rámci výkonu jednatelského oprávnění existují jednání směřující dovnitř korporace v rámci obchodního

---

⁷ V rámci této práce budu užívat jako synonymum pro výkon vnější působnosti členů statutárního orgánu pojem „generální zástupčí oprávnění“ a „jednatelské oprávnění“. Zákonodárce poněkud nekoherentně v rámci rekodifikace užívá pojmu „jednatelské oprávnění“ v § 47 ZOK a z obecné právní úpravy obsažené v § 164 odst. 1 OZ, pak získáme přesnou definici „generální zástupčí oprávnění“. V odborné literatuře se můžeme setkat s oběma těmito pojmy (kupříkladu: PATĚK, Daniel in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. Str. 158.

vedení. Z důvodu celkového zaměření a omezeného rozsahu této práce bude jednáním směřujícím dovnitř korporace věnován pouze velmi omezený prostor ve vztahu k jednáním, která vyžadují souhlas nejvyššího orgánu obchodní korporace.

Výše uvedenou tematiku považuji za významnou jak z hlediska akademických otázek, tak pro praxi. Z akademického hlediska je toto téma atraktivní a aktuální ve vztahu k rekodifikaci, její novele a s ní spojenými novinkami v oblasti právní úpravy zastoupení právnických osob. Ministerstvo spravedlnosti již krátce po rekodifikaci zveřejnilo připravovanou „velkou novelu ministerstva spravedlnosti“,⁸ která měla situaci v jednání za právnickou osobu zcela zvrátit. Tato novela nebyla přijata, nicméně pouhá snaha o tuto novelizaci značí, že téma jednání za právnickou osobu není uzavřené a můžeme očekávat další změny v této oblasti. První takovou změnu přinesl zákon č. 460/2016 Sb., který sjednotil způsob jednání ve vztahu k zaměstnancům.

V každodenní praxi se jedná o tematiku, která může být nápomocná předcházení právním jednáním, která by vedla k negativním důsledkům pro jednající strany. Z těchto důvodů jsem se rozhodl ve své práci hledat odpovědi na výše zmíněné otázky.

---

⁸ Návrh zákona, Pracovní verze návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník Část I, ze dne: 17. 8. 2014. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/soubor.aspx?id=109816>. Str. 25 – 37.

2. ZÁKLADNÍ POJMY

Jakýkoliv výklad je nezbytné zahájit základní charakteristikou pojmů podstatných pro další práci. V této práci je tímto pojmem termín svéprávnost, se kterým je spojena otázka, zda jsou právnické osoby nesvéprávné a můžeme na ně aplikovat obecná ustanovení o opatrovnictví. Dále pojem statutárního orgánu, který zákonodárce výslovně nedefinoval, a nakonec otázka charakteru zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a s tím spojené aplikovatelné právní úpravy.

2.1. Svéprávnost právnické osoby

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zrušil právnické osobě možnost jednat přímo prostřednictvím členů svého statutárního orgánu a zavedl výkon jednatelského oprávnění formou zastoupení. Tato změna vyprovokovala v řadách odborné veřejnosti diskuzi o otázce, zda je právnická osoba svéprávná a s tím spojené otázky o možnosti aplikace ustanovení o nesvéprávnosti.⁹ Pro zastoupení je problematika svéprávnosti zmocnitele zásadní, proto ji bude věnována tato kapitola reflektující tuto diskuzi.

Zákonodárce výslovně neříká, že právnická osoba není svéprávná. Přesto ustanovení § 151 OZ, podle kterého je její vůle vytvářena a nahrazována jejími orgány, může vést k výkladu o nesvéprávnosti právnické osoby. K tomuto názoru se kloní kupříkladu B. Havel a kolektiv kolem prvního svazku Melzerova Velkého komentáře.¹⁰ I. Pelikánová zahrnutí této doktrinní koncepce, která vede k výkladu o nesvéprávnosti právnické osoby přímo do textu kodexu, považuje za zbytečnou svévoli.¹¹ Zvláště s ohledem na skutečnost, jak dále uvádí, že

---

⁹ Naproti tomu v otázce právní osobnosti jsou ustanovení § 20 odst. 1 OZ v kombinaci s § 118 OZ vykládány jednotně, tedy že právnická osoba je nadána právní osobností. Spor naopak panuje v otázce, zda likvidace omezuje svéprávnost. Tato problematika je představena v kapitole 3.2.1.

¹⁰ HAVEL, Bohumil in MELZER, Filip, Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 1-177: velký komentář. Praha: Leges, 2013-. Komentátor. ISBN 978-80-87576-73-1. Str. 271-272.

¹¹ PELIKÁNOVÁ, Irena: Některé koncepční otázky nové kodifikace soukromého práva, [Sborník Karlovarské právnické dny 22/2014] Str. 189. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z Beck-online: <https://goo.gl/hMxouV>.

tato koncepce není přijímána v českém právním „prostředí obecně a neodpovídající ani kontextu se zbytkem právního řádu“.¹²

Protiargument je obsažen v § 20 odst. 1 OZ, konkrétně jeho druhé větě, která hovoří o tom, že právnická osoba může mít práva a povinnosti, které se slučují s její povahou.

Samotný odklon zákonodárce od přímého jednání je, podle mého názoru, neočekávaným obratem od směřování k vyšší míře přiblížení práv a povinností právnické osoby k osobě fyzické zavedené zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. O potřebě postihnout trestní odpovědností též osoby právnické lze jen stěží pochybovat. O důvodnosti změny zavedené v soukromém právu již pochybovat lze.

Fakt, že vůle právnické osoby nevzniká jako u fyzické osoby, nikdo nezpochybňoval. Tezi z § 151 odst. 1 OZ tak považuji za nadbytečnou a to nejen jako samu o sobě, ale zvláště s ohledem na skutečnost, že důsledný pohled na právnickou osobu jakožto osobu nesvéprávnou, jak uvádí K. Eichlerová ve svém článku, by měl za následek aplikaci konkrétních ustanovení o ochraně nesvéprávných osob na právnickou osobu v plné míře.¹³ K. Eichlerová spolu s E. Tilschem zastávají názor, že „*právnická osoba stojí mimo kategorii způsobilosti a nezpůsobilosti k právním jednáním.*“¹⁴ S tímto názorem se ztotožňuji, neboť zákonodárce v § 20 odst. 1 OZ výslovně určil, že právnická osoba může „*mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.*“ V případě výkladu zákona je třeba vždy upřednostnit výklad rozumný před výkladem nerozumným. Přičemž v tomto případě za rozumný výklad zákona považuji výklad hledící na právnickou osobu jako na osobu mimo běžnou kategorii svéprávnosti.

Zákonodárce právní úpravou obsaženou v § 164 OZ naznačil příklon ke konceptu nesvéprávné právnické osoby, ačkoliv daná oblast tuto právní úpravu nevyžadovala a mohl ji ponechat na odborné diskuzi. Tento příklon však zároveň není zcela výslovný, proto

---

¹² PELIKÁNOVÁ, Irena: Některé koncepční otázky nové kodifikace soukromého práva. [Sborník Karlovarské právnické dny 22/2014, Str. 189]. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z Beck-online: <https://goo.gl/hMxouV>.

¹³ EICHLEROVÁ, Kateřina. Obchodní korporace a svéprávnost. [Právní obzor. Číslo 4. Ročník 2014]. Str. 344–345.

¹⁴ Tamtéž. Str. 349.

výkladem směřujícím především k rozumnému uspořádání věcí můžeme dovést odlišný závěr.

Institut svéprávnosti slouží na ochranu veřejného zájmu na pořádku a zájmu fyzických osob, které nejsou dostatečně schopné vlastním jednáním se postarat o vlastní záležitosti, a to z důvodu nedostatečného věku, zkušeností nebo nepřechodné duševní poruše. Umožnění aplikovat tato kritéria v plné míře na právnickou osobu považuji za zřejmou nerozumnost. Z toho důvodu se přikláním k názoru, že na právnickou osobu je vhodné hledět spíše jako na osobu mimo kategorii svéprávnosti a nesvéprávnosti, na kterou se obecná ustanovení o ochraně nesvéprávných neuplatní.

Právnické osoby jsou chráněny speciální úpravou, obsaženou v ustanovení § 486 OZ a následující, která je ze systematického hlediska oddílem dílu upravujícího zákonné zastoupení a opatrovnictví. Okruh osob, které mohou být soudem jmenovány do funkce opatrovníka, jejich práva a povinnosti, se však řídí ustanoveními o členech statutárního orgánu. Z gramatického výkladu, ustanovení § 486 OZ a následujících tak dovozují, že na opatrovníka právnické osoby se budou spíše vztahovat ustanovení o členech statutárního orgánu než o opatrovnictví.

Opatrovníka je možné právnické osobě jmenovat v případě, že nebyla dodržena pravidla o střetu zájmu a jiné řešení není dostupné, anebo statutární orgán je dlouhodobě uprázdněn¹⁵ a právnická osoba potřebuje zastoupení.¹⁶

V případě, kdy dojde ke střetu zájmu, se nejprve uplatní speciální právní úprava pravidel o střetu zájmu obsažená v § 54 ZOK a následující. Pro případ, kdy není splněna informační povinnost o střetu zájmů, se následně uplatní obecná právní úprava § 437 odst. 1 OZ a člen statutárního orgánu společnost nemůže zastoupit.¹⁷ Pokud by obchodní společnost nemohl

---

¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné v: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgvpxm6lcmvzf63ttl43temjx&groupIndex=0&rowIndex=0>.

¹⁶ VÝTISK, Michal in PETROV, Jan. VÝTISK, Michal. BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 517.

¹⁷ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 73.

zastoupit jiný člen statutárního orgánu, mohlo by dojít ke jmenování opatrovníka právnické osoby podle § 486 odst. 1 OZ.

Dalším případem, kdy je možno jmenovat opatrovníka právnické osobě je situace, kdy je její statutární orgán uprázdněn. Vrchní soud v Praze ve svém usnesení¹⁸ uvádí, že tomu tak je s výjimkou akciových společností, na které dopadá podle jeho názoru režim § 443 ZOK, který se přiklání k likvidaci. Dovolím si doplnit, že obdobná právní úprava, jako je pro akciové společnosti, by se na základě argumentace Vrchního soudu mohla aplikovat též na společnost s ručením omezením, jejíž právní úprava ve vztahu k tomuto institutu se nachází v § 198 odst. 3 ZOK. S názorem Vrchního soudu, že právní úprava obsažená v zákonu o obchodních korporacích je v tomto případě speciální a vylučuje právní úpravu občanského zákoníku, se neztotožňuji z důvodu přílišné restriktivnosti takového výkladu. Přikláním se k názoru, který zastávají J. Veselý¹⁹ a J. Lasák,²⁰ podle nichž koexistence obou ustanovení vedle sebe možná je, neboť svým obsahem nestojí proti sobě a likvidace by v tomto případě byla zbytečně přísnou sankcí. Zvláště s ohledem na skutečnost, že jmenování opatrovníka do okamžiku, než bude jmenován člen představenstva, popřípadě jednatel, by danou korporaci mohlo zachovat. Tendence soudů vyšších stupňů vykládat zákon pokud možno co nejrestriktivněji, jsem si povšiml ve více případech.²¹ Jednalo se o případy, kdy to z hlediska charakteru chráněných institutů nebylo, podle mého názoru, zapotřebí. Ačkoliv

---

Obdobně: DĚDIČ, Jan. Interpretační problémy úpravy opatrovnictví ve vztahu k obchodním korporacím. [Sborník Karlovarské právnické dny. Ročník 2016]. ISBN 978-80-7502-151-9. Str. 488 – 489.

Shodně: TINTĚRA, Tomáš in PETROV, Jan. VÝTISK, Michal. BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 459-460.

K tomu více v kapitole 2.3. o charakteru zástupčího oprávnění.

Pro srovnání rozdílný názor uvedla EICHLEROVÁ, Kateřina in ČERNÁ, Stanislava, PLÍVA, Stanislav a KOLEKTIV. Podnikatel a jeho právní vztahy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. Scripta iuridica, no. 13. ISBN 978-80-87146-76-7. Str. 22.

¹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.9.2015, sp. zn.: 7 Cmo 67/2015. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_vks.nsf/WebSearch/08DA21F89F75B630C1257EDD007ACA48?openDocument.

¹⁹ VESELÝ, Jan. Lze obchodní korporaci s neobsazeným statutárním orgánem jmenovat opatrovníka? [online]. [Epravo.cz – Sběrka zákonů judikatura, právo | www.epravo.cz]. [citováno dne 26.5.2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/lze-obchodni-korporaci-s-neobsazenym-statutarnim-organem-jmenovat-opatrovnika-99764.html>.

²⁰ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 851.

²¹ Kromě tohoto výše zmíněného usnesení jde o usnesení Vrchního soudu, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014; usnesení 14 Cmo 184/2014; obě se věnují společnému jednání člena statutárního orgánu a prokuristy, a dále o rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn.: 29 Cdo 880/2015 k otázce specifické oblasti jednání korporace vůči zaměstnancům.

soudní výklad má napomáhat k zpřesnění výkladu zákonů, tendenci vykládat ustanovení soukromoprávních norem co možno nejrestriktivněji nepovažují v civilním právu za nejvhodnější.

Z hlediska upřednostnění rozumného výkladu před nerozumným, gramatického výkladu § 20 odst. 1 OZ a ustanovení o opatrovnictví právnických osob se vzhledem k výše uvedenému domnívám, že na právnickou osobu je vhodnější hledět spíše jako na osobu mimo kategorii svéprávnosti. V otázce užití ustanovení o opatrovnictví právnické osoby se domnívám, že se spíše uplatní ustanovení o právech a povinnostech členů statutárního orgánu než obecná ustanovení o opatrovnictví.

2.2. Statutární orgán

Pojem statutární orgán není zákonodárcem výslovně definován, při definici tohoto pojmu tak můžeme vyjít z pravomocí, které jsou jeho členům svěřeny. Právní úprava před rekodifikací v § 13 ObchZ definovala pojem statutárního orgánu z hlediska rozsahu jednatelského oprávnění. I. Pelikánová ve svém článku nesouhlasí se zásahem do tohoto pojmu, když došlo k přidání druhého definičního znaku v podobě rozhodovací pravomoci, čímž byl historický koncept narušen.²² Přidáním rozhodování v každodenních věcech, tedy o záležitostech obchodního vedení a záležitostech, které nebyly svěřeny jinému orgánu, došlo ke změně v konstrukci tohoto orgánu a zároveň se změnilo přímé jednání právnické osoby v zastoupení.

Z hlediska kontinuálního vývoje se právní úprava, zda za právnickou osobu jedná orgán nebo jeho členové uvedená v rekodifikaci, jeví jako určitý pokus o návrat do stavu upraveného v obecném zákoníku občanském. J. Sedláček ve svých Všeobecných naukách občanského práva Československého v části věnované zastoupení uvádí, že „není mezi orgánem (pozn. právnické osoby) a zmocněncem zásadního rozdílu, jsou ovšem rozdíly dané

---

²² PELIKÁNOVÁ, Irena. Problémy nové kodifikace, právnické osoby, jejich orgány, zastoupení a forma právních jednání. [Rekodifikace & Praxe. Ročník 2015, číslo 10. Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s.], Str. 10.

v *detailech*.²³ Podle J. Sedláčka spočíval tento rozdíl v tom, že zástupce mohl zastupovat pouze zastoupeného, který byl způsobilý k právním jednáním, což právnická osoba, která splývala se společenskou smlouvou, nebyla.²⁴

Nedůslednost návratu k prvorepublikové právní úpravě I. Pelikánová spatřuje ve svém článku v užitém pojmosloví, kdy předválečná právní úprava hovoří o „statutárním zástupci“ zastupujícím právnickou osobu. Naproti tomu s pojmem „statutární orgán“, užitým v rámci rekodifikace, se poprvé setkáváme až po roce 1948, kdy statutární orgán již není zástupcem právnické osoby, ale stala se z něj součástí právnické osoby.²⁵ Navíc statutární orgán podle účinné právní úpravy nedisponuje svéprávností, neboť způsobilost nabývat vlastním jménem práv a povinností má pouze osoba. Z toho důvodu, pokud hovoříme o jednání za právnickou osobu, je třeba užít krkolomné jazykové konstrukce v podobě „členů“ statutárního orgánu, kteří svéprávností disponují.²⁶

Koncepce zvolené v rekodifikaci vychází podle důvodové zprávy ze švýcarské právní úpravy.²⁷ V daném případě je kuriózní, že švýcarská právní úprava, jak uvádí J. Hurdík, směřuje spíše k organické teorii.²⁸ Tudíž je nasnadě otázka, z čeho vlastně v daném případě česká právní úprava vychází.

Pro definování pojmu statutární orgán nám mohou posloužit výše zmíněná oprávnění jeho členů a činnosti, které vykonávají. Na prvním místě je generální zástupčí oprávnění²⁹ neboli pravomoc zastupovat společnost při všech jednáních navenek. Dále následuje obchodní vedení směřující dovnitř společnosti, které zákonodárce výslovně svěruje do působnosti

---

²³ SEDLÁČEK, Jaromír, SPÁČIL, Jiří (ed.). Občanské právo československé: všeobecné nauky. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Klasická právnická díla (Wolters Kluwer ČR). I SBN 978-80-7357-758-2. Str. 196.

²⁴ Tamtéž. Str. 199.

²⁵ PELIKÁNOVÁ, Irena. Problémy nové kodifikace, právnické osoby, jejich orgány, zastoupení a forma právních jednání. [Rekodifikace & Praxe. Ročník 2015, číslo 10. Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s.], Str. 5.

²⁶ S výjimkou případu, kdy je statutárním orgánem právnická osoba, v tom případě má svéprávnost až konkrétní fyzická osoba, která je právnickou osobou zmocněna k zastupování při výkonu funkce člena statutárního orgánu.

²⁷ Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze). Ze dne 3. 2. 2012. [cit. 1-7-2017]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. Str. 77.

²⁸ HURDÍK, Jan in LAVICKÝ, Petr, Jiří HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 139.

²⁹ Do rekodifikace bylo známé jako vnější jednatelské oprávnění. Po vzoru učebnice S. Černé budu i já v této práci užívat obou termínů. Viz PATEK, Daniel in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. Str. 158.

statutárních orgánů jednotlivých typů obchodních korporací, kdy tato právní úprava je obsažena v § 195 ZOK, § 435 odst. 2 ZOK, § 463 ZOK a § 706 ZOK. Poslední oblastí je zbytková působnost.

Prvním právem svěřeným členům statutárního orgánu³⁰ je právo jednat za společnost navenek. Toto právo členy statutárního orgánu svým rozsahem a působností oprávnění staví vysoko nad ostatní zástupce. D. Patěk trefně píše, že statutární orgán obchodní korporace má při výkonu tohoto oprávnění jednat tak „*aby byl naplňován účel její existence*“.³¹ Toto jednatelské oprávnění je právní pojem, se kterým účinná právní úprava nakládá bez výslovně označené definice. K. Eichlerová a J. Pokorná ve svém článku uvedly, že: „*zástupčí oprávnění členů statutárních orgánů je všeobecné a plyne přímo ze zákona (§ 164 odst. 1 OZ)*“.³² V odborné literatuře pojem zástupčí oprávnění vykládá například učebnice Právo obchodních korporací, jako „*právo zastupovat společnost navenek ve všech věcech*“.³³

Zmíněné „všechny záležitosti“, ve kterých může člen statutárního orgánu právnickou osobu zastupovat, musíme uvést do souvislosti s rozsahem práv a povinností, které právnická osoba může nabývat. Podle § 20 odst. 1 OZ jsou to práva a povinnosti, která se slučují s její právní povahou bez ohledu na předmět její činnosti. S ohledem na právní povahu právnických osob je jasné, že například v oblasti rodinného práva mohou nabývat práv a povinností pouze osoby fyzické. Jednání, která se nebudou slučovat s právní povahou právnických osob, tak nebudou obchodní korporaci zavazovat. Naproti tomu ve vazbě na předmět činnosti žádné omezení v možnosti nabývat práv není.

---

³⁰ Zástupčí oprávnění nemusí být svěřeno všem členům statutárního orgánu. K tomu více v 4. kapitole o způsobu jednání.

³¹ PATĚK, Daniel in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. Str. 157.

³² EICHLEROVÁ, Kateřina, HAVEL Bohumil, POKORNÁ, Jarmila, RONOVSÁ Kateřina: Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance, [Právní rozhledy 3/2016, s. 96]. Autor za účelem zachování konzistentních zkratk nahradil zkratku ObčZ. Zkratkou OZ.

³³ PATĚK, Daniel in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. Str. 158.

Obdobně v: EICHLEROVÁ, Kateřina in ČERNÁ, Stanislava, PLÍVA, Stanislav a KOLEKTIV. Podnikatel a jeho právní vztahy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. Scripta iuridica, no. 13. ISBN 978-80-87146-76-7. Str. 17.

Ve vztahu k zástupčímu oprávnění rozlišujeme dvě roviny. První je ve vztahu navenek, kde se díky ustanovením § 47 ZOK a § 162 OZ neuplatní účinky omezení zástupčího oprávnění. Příkladem je vázanost jednání na souhlas nejvyššího orgánu, s výjimkou omezení ze zákona vyplývajícího z § 48 ZOK. Druhá je ve vztahu dovnitř, kde zákonodárce v souladu se zásadou autonomie vůle umožňuje širokou míru omezení zástupčího oprávnění.

Další činností, svěřenou členům statutárního orgánu, je obchodní vedení. Pojem obchodní vedení ponechal zákonodárce nevymezen a o jeho definici se nepokusil ani ve formě demonstrativního výčtu. Z toho důvodu si při jeho definici musíme vystačit s judikaturou a odbornou literaturou.³⁴ Za pozitivní krok považuji výslovné zakotvení možnosti rozdělení působnosti pro kolektivní statutární orgány, dle různých oborů mezi jednotlivé členy statutárního orgánu, jak je zakotveno v § 156 odst. 2 OZ. Takto pověřený člen statutárního orgánu v rámci výkonu působnosti ve svém oboru rozhoduje sám. To však nezabavuje ostatní členy statutárního orgánu povinnosti dohledu. Taktéž možnost případné náhrady škody, není rozdělením působnosti nikterak omezena. Toto rozdělení oborů působnosti však neznamená, že by došlo k omezení zástupčího oprávnění členů statutárního orgánu ve vztahu navenek.³⁵

Poslední oblastí svěřenou členům statutárního orgánu můžeme souhrnně zařadit pod pojem zbytkové působnosti jako vše, co nebylo přiděleno jinému orgánu. Jedná se například o povinnost vést účetnictví. V kapitálových společnostech jde o činnosti, které nelze podřadit pod pojem obchodního vedení a které souvisejí se zajištěním výkonu práv společníků.³⁶ Jednou z těchto činností je, že členové statutárního orgánu, podle § 181 odst. 1 ZOK, § 402 odst. 1 ZOK, § 638 odst. 1 ZOK, svolávají valnou hromadu. Dále v nejasnostech o závěru přijatého rozhodnutí valné hromady o změně společenské smlouvy změny členové statutárního orgánu její obsah, podle § 147 odst. 3 ZOK, § 432 odst. 2 ZOK, v souladu s tímto

---

³⁴ Nejvyšší soud ve své ustálené judikatuře se pojmu obchodní vedení věnuje ve svém rozsudku ze dne 25.08.2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003 (dostupný v ASPI na základě identifikačního čísla ASPI: JUD26617CZ) a usnesení ze dne 28.05.2015, sp. zn.: 29 Cdo 5330/2014 (dostupný v ASPI na základě identifikačního čísla ASPI: JUD307061CZ).

³⁵ Shodně: JOSKOVÁ, Lucie: Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost, [Bulletin advokacie 7-8/2014, Str. 47]. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné též online: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozdeleni-pusobnosti-v-ramci-kolektivniho-organu-a-jeho-dopad-na-odpovednost?browser=mobi>.

³⁶ Šířeji se této problematice věnuje Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 05. 04. 2006, sp.zn. 5 Tdo94/2006, [cit. 8-4-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>.

rozhodnutím. Členové statutárního orgánu také fakticky vedou, podle § 139 odst. 1 ZOK a § 264 odst. 1 ZOK, seznam společníků a akcionářů. Nejvyšší soud ve svém usnesení 5 Tdo 94/2006 tyto činnosti výslovně vyčlenil z obchodního vedení, „*neboť tyto činnosti se nedotýkají každodenní podnikatelské činnosti společnosti a směřují k výkonu práv společníků*“.³⁷

Statutární orgán obchodní korporace je tedy orgánem, který prostřednictvím svých členů plní tři základní úlohy. Zastupuje společnost navenek, vykonává obchodní vedení společnosti a náleží mu zbytková působnost. Zastupování společnosti navenek členy statutárního orgánu se tato práce věnuje.

2.3. Charakter jednatelského oprávnění a aplikovatelná právní úprava

Přes široké pravomoci, které byly statutárnímu orgánu svěřeny, se při výkonu jednatelského oprávnění jedná o pouhé zastoupení. Zákonodárce zastoupení upravil obecně a vedle toho vymezil speciální druhy zastoupení. Zastoupení členem statutárního orgánu výslovně nespadá pod žádný ze speciálních druhů zastoupení. V řadách odborné veřejnosti tak vznikl prostor pro diskuzi, jaký má jednatelské oprávnění statutárního orgánu charakter. Určení charakteru jednatelského oprávnění může být nápomocné pro zjištění, která ustanovení právní úpravy zastoupení je možno subsidiárně aplikovat na jednání členů statutárního orgánu. Vzhledem k této diskuzi není překvapivé, že se komentáře zákona č. 89/2012 Sb. v názoru na tuto otázku rozcházejí a můžeme se setkat s několika názorovými proudy. Charakter zástupčího oprávnění členů statutárního orgánu budu v této kapitole zkoumat ve vztahu k možnosti aplikace jednotlivé právní úpravy zastoupení zejména k právní úpravě překročení zástupčího oprávnění, neboť výsledek tohoto zjištění je důležitý pro další pokračování této práce.

Nejprve názor prezentovaný J. Lasákem, který se domnívá, že vzhledem k teorii fikce, na které účinná právní úprava stojí, není statutární orgán pouhým zástupcem, ale zástupcem

---

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.04.2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006, [cit. 3. 2. 2016]. dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>.

sui generis.³⁸ Vzhledem k tomu je na něj „*nutné aplikovat obecná ustanovení o zastoupení tj. § 436 – 440 OZ.*“³⁹ Názor, že zástupčí oprávnění člena statutárního orgánu je sui generis a obecná úprava zastoupení se uplatní, zastávají též P. Čech a P. Šuk.⁴⁰ Rozcházejí se v názoru na možnost aplikace § 440 odst. 1 OZ.⁴¹ J. Lasák se domnívá, že rozsah jednatelečského oprávnění člena statutárního orgánu může omezit pouze zákon. Z toho důvodu se § 440 odst. 1 OZ upravující ratihabici ve spojení s § 47 ZOK na jednání člena statutárního orgánu neuplatní.⁴² Na druhou stranu v případě porušení způsobu jednání za právnickou osobu členem statutárního orgánu, tedy v případě, že jedná za právnickou osobu osoba neoprávněná, se podle J. Lasáka, uplatní obecná úprava překročení obsažená v § 440 odst. 2 OZ, tj. jednající se zaváže sám.⁴³ Překročení zástupčího oprávnění podnikatelského zástupce, jak ho upravuje občanský zákoník v § 431 OZ, se podle J. Lasáka na jednání člena statutárního orgánu neuplatní, neboť ten může zastupovat obchodní korporaci ve všech záležitostech.⁴⁴

S názorem ohledně charakteru zastoupení sui generis s J. Lasákem souhlasím, neboť takový výklad norem je, podle mého názoru, v souladu s vůlí zákonodárce a nejvíce odpovídá specifikům zastoupení členem statutárního orgánu. Názor o charakteru zástupčího oprávnění sui generis, zastávají též autoři nejnovějšího komentáře k zákonu č. 89/2012 Sb.⁴⁵ a přihlásil

---

³⁸ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 845. Pro úplnost uvádím, že J. Lasák zároveň na Str. 835, téhož uvádí člena statutárního orgánu (§ 162 - § 164 OZ) jako zákonného zástupce ve výčtu možných zástupců právnické osoby. S ohledem na jeho další tvrzení a logické argumenty, přiklánějící se k zastoupení sui generis předpokládám, že jde v tomto případě o překlep. Ve zbylém textu hovoří o členovi statutárního orgánu, jako o zástupci sui generis.

³⁹ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 842.

⁴⁰ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 21 -22.

⁴¹ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 48. TINTĚRA, Tomáš in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 464.

⁴² LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 841.

⁴³ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 845.

⁴⁴ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 1644.

⁴⁵ TINTĚRA, Tomáš in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 456.

se k němu také Nejvyšší soud.⁴⁶ V otázce aplikace ustanovení § 440 odst. 2 OZ na nedodržení způsobu jednání jsem však jiného názoru, protože pokud není dodržena náležitost právního jednání v podobě vůle, je takové jednání zdánlivé.⁴⁷ Nezavazuje tedy nikoho a navíc, jak uvádějí P. Čech a P. Šuk, pro případ nedodržení způsobu jednání zapsaného v obchodním rejstříku nebude strana, se kterou bylo jednáno, v dobré víře. Z toho důvodu by bylo nemravné požadovat po jednajícím členovi orgánu obchodní korporace, aby plnil sám.⁴⁸ Zároveň se však domnívám, že nic nebrání tomu, aby se § 440 aplikoval na jednání, která nebudou zdánlivá a která budou překročením zástupčího oprávnění statutárního orgánu.⁴⁹

V otázce překročení zástupčího oprávnění je J. Lasák, podle mého názoru, příliš zjednodušující, neboť argumentace šíří generálního zástupčího oprávnění je sice přesná ve vztahu k účinkům navenek, když aplikujeme § 47 ZOK, ale nikoliv ve vztahu k účinkům mířícím dovnitř obchodní korporace.

Vedle ratihabice může být právní jednání učiněno perfektním sukcesivním jednáním, tedy v případě, že členové statutárního orgánu nejednají v společně v jednom okamžiku, ale podepisují postupně. V tom případě se shodně s P. Čechem, P. Šukem a J. Dědičem domnívám, že toto právní jednání se stane perfektním až v okamžiku dosažení potřebného počtu jednajících osob.⁵⁰ Ostatně náš právní řád nevyžaduje, aby byla vůle stran projevována ve stejný okamžik.

B. Havel ve Velkém komentáři k Občanskému zákoníku 419 § – 654 § uvádí, že § 431 OZ věnující se překročení zástupčího oprávnění zástupce podnikatele dopadá pro svou

---

⁴⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4.8.2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014 (uveřejněný pod č. 42/2016 Sb. Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních). [cit.10-2-2016]. Dostupné z <http://sbirka.n soud.cz/cz/prokura-statutarni-organ.p3481.html?q=prokura>.

⁴⁷ K dané problematice více v kapitole 4. o způsobu jednání.

⁴⁸ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 48.

⁴⁹ K tomu více v kapitole 3.2.1. Překročení jednatelského oprávnění v případě vstupu do likvidace.

⁵⁰ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 48 - 49.

Shodně: DĚDIČ, Jan. Porušení pravidla „čtyř očí“ při zastupování právnické osoby členy statutárního orgánu (s akcentem na obchodní korporace). [Sborník Karlovarské právnické dny. Ročník 2017]. ISBN 978-80-7502-209-7. Str. 458-459.

obecnou formulaci, na zástupce jak smluvní, tak zákonné⁵¹ a též na statutární orgán, jakožto zástupce obchodní korporace.⁵² S možností aplikace právní úpravy překročení zástupčího oprávnění na členy statutárního orgánu souhlasí v témže komentáři F. Melzer.⁵³ V otázce povahy zastoupení právnické osoby členem jejího orgánu dále upozorňuje na spornost povahy tohoto zastoupení.⁵⁴ V závěru se přikloní ke koncepci charakteru oprávnění v podobě *sui generis*.⁵⁵ Toto zastoupení *sui generis* má však podle jejich názoru, v případě člena statutárního orgánu s ohledem na povahu oboustranné dobrovolnosti vztahu mezi voleným členem statutárním orgánem a obchodní korporací, blíže ke smluvnímu zastoupení než k zastoupení zákonnému.⁵⁶ Tento názor, že při zastoupení obchodní korporace členem orgánu se jedná více o smluvní, nežli o zákonné zastoupení, je ale spíše menšinový.

Pomyslným argumentačním protipólem je poté názor T. Dvořáka, který v komentáři J. Švestky zastává názor, že se jedná o zastoupení zákonné⁵⁷ a je velmi restriktivní v otázce možnosti uplatnění obecné právní úpravy.⁵⁸ S ohledem k této skutečnosti oproti F. Melzerovi kategoricky odmítá⁵⁹ užití právní úpravy smluvního zastoupení, neboť se o smluvní zastoupení podle něj nejedná.⁶⁰ Neaplikovatelnost obecné právní úpravy zastoupení podkládá „*existenc(i) zvláštní zákonné úpravy (zejména § 151 odst. 2, § 159 a § 162 až § 164)*“.⁶¹

---

⁵¹ Opačně: ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 102.

⁵² HAVEL, Bohumil in MELZER, Filip, Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 29.

⁵³ MELZER, Filip. In MELZER, Filip, Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 44.

⁵⁴ MELZER, Filip. In MELZER, Filip, Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 45.

⁵⁵ Tamtéž. Str. 45. Obdobně ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 21.

⁵⁶ MELZER, Filip. In MELZER, Filip, Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 45.

⁵⁷ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 536.

⁵⁸ S výjimkou § 436 odst. 1 OZ. DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 538.

⁵⁹ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 538.

⁶⁰ Tamtéž. Str. 538

⁶¹ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 538. Upraven pád slova existence pro potřeby textu, oprava označena závorkou.

Zároveň k tomu dodává, že nic nebrání aplikaci § 436 odst. 1 OZ, který uvádí, že pokud není zřejmé, že zástupce nejedná v zastoupení jiného, zavazuje sám sebe.⁶²

Ve stejném komentáři pak K. Svoboda uvádí, že podle něj je zastoupení právnické osoby členy jejího statutárního orgánu „*specifickou formou přímého zastoupení na pomezí mezi zákonným a smluvním zastoupením.*“⁶³ Statutární orgán a jeho zastoupení je vymezeno zákonem, ale konkrétní člen statutárního orgánu získá svou funkci ze zakladatelského právního jednání, nebo z rozhodnutí nejvyššího orgánu obchodní korporace. Touto argumentací má blízko k výše zmíněnému názoru F. Melzera a B. Havla. Z tohoto zvláštního charakteru zastoupení pak dovozuje aplikovatelnost obecné právní úpravy jak k zákonnému, tak k smluvnímu zastoupení.⁶⁴ Výjimkou je ustanovení § 437 odst. 1 OZ, jehož aplikace je podle názoru K. Svobody pro obchodní korporaci vyloučena existencí speciální právní úpravy pravidel o střetu zájmů obsažených v § 54 ZOK a následující. Domnívám se, že tato argumentace je částečně překonána Nejvyšším soudem, který ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 4384/2015, správně dělí jednání s rozporem zájmů na ta, kdy jednajícím členem statutárního orgánu jednal v souladu s pravidly o střetu zájmů a ta, kdy jednal v jejich rozporu.⁶⁵ U jednání učiněných v souladu s pravidly o střetu zájmů se uplatní argumentace K. Svobody o neaplikovatelnosti § 437 odst. 1 OZ v důsledku uplatnění principu speciality. V případě jednání učiněných v rozporu s pravidly o střetu zájmu se § 437 OZ uplatní v celém rozsahu. Skutečnost, že se v rámci kolektivu autorů pracujícím na jednom komentáři můžeme setkat s takto diametrálně odlišnými názory, ukazuje, o jak problematickou oblast se jedná.

---

⁶² Tamtéž. Str. 538.

⁶³ SVOBODA, Karel in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 1036.

⁶⁴ SVOBODA, Karel in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 1037.

⁶⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015. [cit. dne 26-5-2016]. Dostupné v: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgvpxm6lcmvzf63ttl43temjx&groupIndex=0&rowIndex=0>.

V otázce aplikace právní úpravy věnující se zastoupení podnikatele v komentáři J. Švestky souhlasí I. Pelikánová a R. Pelikán s aplikací těchto ustanovení též na jednání členů volených orgánů.⁶⁶ Tedy v souladu s argumenty obsaženými v komentáři F. Melzera.

Vedle toho pro ilustraci názorové nejednotnosti panující v dané otázce uvádím citaci z publikace *Nová společnost s ručením omezeným*, kde se vyskytuje názor, že „*Statutární orgány (...) jsou zástupci obchodní společnosti a na jejich jednání budou aplikována zákonná ustanovení týkající se zastoupení.*“⁶⁷ Tento zde prezentovaný názor je předložen bez argumentačního vysvětlení, proč se autoři k tomuto názoru přiklonili, což je ale zároveň s ohledem na charakter této publikace pochopitelné.

Z předestřených názorů je jasné, jak velká názorová různorodost v oblasti otázky charakteru zástupčího oprávnění panuje.

Všechny prezentované názory však do určité míry respektují, že v případě zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a jeho zvláštní právní úpravy se jedná o specifický druh zastoupení, který nemůžeme vzhledem k existenci zvláštní právní úpravy beze zbytku podřadit pod žádný druh zastoupení, které zákonodárce vymezil. Případně alespoň souhlasí s tím, že na jednání člena statutárního orgánu nelze aplikovat všechna ustanovení o zastoupení. Zákonodárce určil, že členové statutárního orgánu jsou zástupci právnických osob, zároveň je výslovně nepodřadil ani pod zástupce zákonné ani pod zástupce smluvní. Namísto toho jejich jednání upravil zvláštní úpravou, která má přednost. Proto je podle mého názoru na místě uvažovat o zastoupení členem statutárního orgánu jako o zastoupení *sui generis*. Danou právní úpravu jednání za právnickou osobu, která v tak základní otázce, jako je charakter generálního zástupčího oprávnění členů jejího statutárního orgánu, poskytla tak nejednoznačné odpovědi, nepovažuji za nejzdařilejší. Z hlediska systematiky, jasnosti a právní jistoty nepovažuji toto řešení za nejvhodnější. Především s ohledem na skutečnost, že pokud určitý právní institut má charakter *sui generis*, kdy tohoto závěru se musíme

---

⁶⁶ PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. *Občanský zákoník: komentář*. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 1004.

⁶⁷ JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. *Právo pro praxi*. ISBN 978-80-247-5837-4. Str. 145.

dopracovat, až relativně složitou interpretací, nenapomáhá přehlednosti právní úpravy a právní jistotě.

Nová právní úprava položila otázky v oblasti charakteru zástupčího oprávnění, kde před rekodifikací nebyly. I. Pelikánová k tomu uvádí, že panuje nejistota: „*zda jde o jednání orgánu jako zástupce, nebo členů orgánů jako zástupců a přijímají, že ať je to jakkoli, jde o zastoupení právnické osoby, na něž se ale úprava zastoupení tak úplně nevztahuje.*“⁶⁸ Pokud zákonodárce nechtěl ze členů statutárního orgánu učinit pouhé další zástupce, na jejichž jednání by bylo možno podpůrně aplikovat obecnou právní úpravu zastoupení, jak je tomu kupříkladu v německé právní úpravě,⁶⁹ tak nebylo nutné zasahovat do již vžitě praxe a stačilo ponechat systém, kdy obchodní korporace jednala přímo. V právní úpravě, kterou v rekodifikaci zástupce zvolil, pak mohl celou právní úpravu poněkud více systematicky podchytit začleněním samostatného dílu do hlavy III. zákona č. 89/2012 Sb.

V otázce, jaká ustanovení o zastoupení se na zastoupení členem statutárního orgánu uplatní, jsou názorové proudy ještě rozdělenější. Shoda panuje v názoru, že se neaplikují všechna ustanovení jak v obecné právní úpravě zastoupení, tak v případné speciální oblasti, kterou preferují jako oblast, ke které má zastoupení členem statutárního orgánu podle nich nejblíže. P. Čech k otázce, která ustanovení jsou ve vztahu k jednání za právnickou osobu aplikovatelná, varuje před užitím zákonodárcem preferované teorie fikce jako jediného východiska a naopak nabádá k zjištění „*vlastní(ho) smyslu a účelu*“ jednotlivých norem.⁷⁰

Je samozřejmostí, že před případným aplikováním obecných právních úprav nejprve vyjdeme ze speciální právní úpravy pro členy statutárního orgánu. Kupříkladu ustanovení o dobré víře podle § 436 odst. 2 OZ se neuplatní, neboť dobrá víra člena orgánu je přičítána zastoupené právnické osobě podle § 151 odst. 2 OZ. Taktéž právní úprava střetu zájmu se ve většině případů neuplatní, neboť ten je v zákoně o obchodních korporacích upraven

---

⁶⁸ PELIKÁNOVÁ, Irena. Problémy nové kodifikace, právnické osoby, jejich orgány, zastoupení a forma právních jednání. [Rekodifikace & Praxe. Ročník 2015, číslo 10. Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s.], Str. 10.

⁶⁹ Ustanovení § 26 odst. 2 německého BGB, jak ho uvádí jako příklad: F. Melzer v Občanský zákoník: velký komentář. Praha: Leges, 2013-. Komentátor. ISBN 978-80-87576-73-1. Str. 45.

⁷⁰ ČECH, Petr. Ke svéprávnosti právnické osoby a postavení člena statutárního orgánu při jednání za ni (nejen) v situaci zájmového střetu. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 23-24. Str. 835. [cit. dne 6-5-2016]. Dostupné též v <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gizv6mrul5zxi4s7haztk&groupIndex=7&rowIndex=0#>.

v ustanoveních § 54 - § 57 ZOK. Některé situace speciálními pravidly upraveny nejsou a právě v těchto případech se dostává na řadu obecná právní úprava.

S T. Dvořákem souhlasím v závěru, že z obecné právní úpravy nebrání nic aplikaci obecného ustanovení § 436 odst. 1 věty druhé OZ,⁷¹ podle které v případě pochybností, zda člen statutárního orgánu jedná za obchodní korporaci, jedná sám za sebe. V určitém smyslu by toto ustanovení mohlo být sankcí při nedodržení povinnosti přidat k názvu právnické osoby svůj podpis při písemném jednání za právnickou osobu dle § 161 OZ.

F. Melzer, jak jsem výše uvedl, tvrdí, že právní úprava překročení zastoupení podnikatele v § 431 OZ neodlišuje, zda se jedná o zástupce smluvního nebo zákonného, postačuje pouze, aby se jednalo o zástupce podnikatele.⁷² Tato podmínka je v případě zastoupení členem statutárního orgánu jako zástupce sui generis splněna. K tomu dodávám argument, že z hlediska systematické umístění je jednání za podnikatele vymezeno již v Hlavě II., upravující osoby a právní úprava zastoupení je až v III. Hlavě. P. Čech a P. Šuk zastávají v otázce možnosti aplikace § 431 OZ názor, že kvůli systematické řazení ustanovení „*dopadá, přes svou obecnou formulaci, toliko na zákonného zástupce podle § 430 odst. 1 OZ.*“⁷³ Domnívám se, že gramatický výklad obecnosti normy prezentovaný F. Melzerem bude mít v případě § 431 OZ přednost před systematickým výkladem preferovaným P. Čechem a P. Šukem. Vedle toho doplňuji argumentaci o teleologický výklad, kdy ustanovení o zastoupení podnikatele mají obdobně s ustanoveními o zastoupení členem statutárního orgánu za účel zejména ochranu třetích osob a svým obsahem tak nestojí proti sobě. Ustanovení § 431 OZ musíme vykládat ve vztahu k § 47 ZOK, ke kterému J. Lasák uvádí, že omezení zástupčího oprávnění jsou navenek neúčinná, nejen když byla zveřejněna, ale i

---

⁷¹ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 538.

⁷² MELZER, Filip in MELZER, Filip., Pavel TĚGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 29.

⁷³ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 102.

v případě, když byla třetí osobě známa.⁷⁴ Tento výklad zároveň není v rozporu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES.

Právní úprava § 431 OZ ve vztahu s § 47 ZOK vede k tomu, že překročení zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu obchodní korporaci zavazuje, a to i v případě, kdy o tom musela druhá strana vědět. Nárok na náhradu škody pak bude v případě, že druhá strana o tomto překročení věděla, nárokován pouze ve vztahu dovnitř obchodní korporace, a to z důvodu, že druhá strana by nebyla v dobré víře. Pokud by nepoctivá druhá strana chtěla nárokovat náhradu škody, toto její jednání by se tak podle mého názoru mohlo dostat do rozporu se zásadou obsaženou v § 6 OZ, podle které nikdo nesmí těžit z vlastní nepoctivosti.

Ustanovení § 437 OZ se uplatní v případě, že člen statutárního orgánu nesplní pravidla o střetu zájmu, jak jsou upravena v § 54 ZOK a následující. Ustanovení § 47 ZOK se na střet zájmů nevztáhne, protože v takovém případě se nejedná o omezení jednatelského oprávnění. S odkazem na princip materiální publicity obchodního rejstříku obsažený v § 8 ZVR a § 162 OZ, který na něj obsahově navazuje, když chrání osoby jednající v dobré víře v zápis v obchodním rejstříku, se můžeme setkat se dvěma situacemi. V prvním případě druhá strana jedná se zástupcem obchodní korporace způsobem zapsaným v obchodním rejstříku. Druhá strana je v dobré víře a o střetu zájmů neví. Takové jednání je díky dobré víře druhé strany bezvadné. K tomu si dovoluji dodat, že zákonodárce výslovně v § 167 OZ uvádí, že právnickou osobu zavazují též protiprávní činy jejích zástupců.

V druhém případě třetí strana o střetu zájmů ví, v dobré víře tedy nejedná. Právnická osoba by se nemohla dovolat toho, že nebylo přijato potřebné usnesení, nebo že dané usnesení trpí vadou, protože byla zastoupena způsobem zapsaným v obchodním rejstříku. V případě § 437 odst. 2 OZ upravujícího rozpor zájmů se však o omezení zástupčího oprávnění přímo nejedná, jedná se o obecné pravidlo zastoupení, na jehož základě by se obchodní korporace mohla dovolat neplatnosti tohoto jednání. Nemyslím si, že by zákonodárce měl v případě

---

⁷⁴ LASÁK, Jan in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Dostupné v ASPI UX287. Str. 177. Komentář k § 47 ZOK.

ochrany třetích osob na mysli též ochranu nedostatku jejich dobré víry. K tomuto závěru se přiklonil též Nejvyšší soud.⁷⁵

Zbývajícím relevantním ustanovením z obecné právní úpravy zastoupení na jednání člena statutárního orgánu je § 440 odst. 1 OZ o možnosti udělení dodatečného souhlasu k právním jednáním. S odkazem na výše prezentovaný názor P. Čecha a P. Šuka, podle nichž nelze ratihabovat zdánlivá právní jednání, se přikláním k nemožnosti aplikace tohoto ustanovení ve vztahu k nedodržení způsobu jednání.⁷⁶ V případě jiného překročení zástupčího oprávnění se domnívám, že toto ustanovení by aplikovatelné být mohlo.

2.4. Dílčí shrnutí

Právnícká osoba je způsobilá mít práva a povinnosti, která se slučují s její právní povahou. Je vhodné na ni hledět jako na osobu mimo kategorii svéprávnosti a nesvéprávnosti a v případě užití ustanovení o opatrovnictví právnícké osoby se na ní spíše uplatní ustanovení o právech a povinnostech členů statutárního orgánu než obecná ustanovení o opatrovnictví. Členové statutárního orgánu jednají za společnost navenek, rozhodují o obchodním vedení a vykonávají činnosti, které napomáhají, výkonu práva společníků. Jednatelské oprávnění člena statutárního orgánu je pravomoc jednat za společnost navenek ve všech záležitostech. Zastoupení právnícké osoby je sui generis a uplatní se na ni některá všeobecná ustanovení o zastoupení a o zastoupení podnikatele, v rozsahu, ve kterém neodporují zvláštní právní úpravě.

---

⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015. [cit. dne 26-5-2017]. Dostupné v: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgvpxm6lcmvzf63ttl43temjx&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁷⁶ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 48-49.

3. PŘEKROČENÍ JEDNATELSKÉHO OPRÁVNĚNÍ ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU

K překročení zástupčího oprávnění dojde v případě, kdy zmocněnec vybočí z rozsahu svého zmocnění. Obecný občanský zákoník k jednání zmocněnce uvádí, že „*vykročí-li z mezí plné moci, ručí za následky*“.⁷⁷ M. Zúklínová v aktuální učebnici občanského práva považuje za překročení, takové jednání, kdy zmocněnec „*překročí meze svého zástupčího oprávnění, právně jedná nad rámec svého oprávnění*“.⁷⁸ Jako meze zástupčího oprávnění označuje dále „*okruh záležitostí, v nichž je zmocněnec oprávněn jednat za zmocnitele jeho jménem*“.⁷⁹ M. Deák ve své monografii dělí překročení na případ, kdy bylo jednáno bez jednatelského oprávnění a na případ, kdy zástupce jednatelské oprávnění má, ale „*medze zmocnenia prekročí v tom zmysle, že prekročí rozsah svojho zastupiteľského oprávnenia*“.⁸⁰ Podrobnější úpravy jsem v otázce definice překročení zástupčího oprávnění nenalezl, neboť většina publikací se věnuje spíše jeho následkům než definici.

Meze zástupčího oprávnění jsou určeny zákonem, nebo jsou uvedeny zmocnitelem v plné moci. Případem překročení mezí zástupčího oprávnění může být situace, kdy jedná v okruhu záležitostí, ke kterým byl zmocněn, kvantitativně však překročí rozsah svého zástupčího oprávnění. Takovým případem může být situace, kdy zmocněnec zakoupí vedle zboží, které měl na základě svého zmocnění koupit, též další stejné zboží. Další možností jsou jednání provedená ve zcela jiné oblasti, než v jaké byl zmocněnec pověřen jednat. Může se jednat například o situaci, kdy osoba pověřená koupit určité knihy zakoupí psací stroj.

V případě člena statutárního orgánu, je situace komplikovanější, neboť zde nejprve vyvstane otázka, zda lze meze zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu, který je podle

---

⁷⁷ Ustanovení § 1009 Císařského patentu č. 946/1811 Sb. zák. soud, obecný zákoník občanský, ze dne 1. 6. 1811. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné in <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugvvhazrgaydqjijq>.

Toto ustanovení je úpravou věnující se smlouvám zmocňovacím, ale jak uvádí J. Sedláček, Obecný občanský zákoník rozeznává plně rozdíl mezi zastoupením a zmocněním. Více: SEDLÁČEK, Jaromír. *Obligační právo II*. Brno: Právník, 1947. Znovu vydané: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-511-3. Str. 50.

⁷⁸ ZUKLÍNOVÁ M. in DVORÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-326-5. str. 324.

⁷⁹ Tamtéž. Str. 323.

⁸⁰ DEÁK, Marko. *Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch*. Bratislava: C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-89603-45-9. Str. 70.

§ 164 odst. 1 OZ oprávněn jednat za společnost ve všech záležitostech,⁸¹ vůbec překročit. Kupříkladu J. Lasák se k možnosti překročení jednateleškého oprávnění člena statutárního orgánu, s odkazem na výše uvedený rozsah jeho zástupčího oprávnění, staví negativně.⁸² Obdobný názor zastával Nejvyšší soud ve svém rozsudku 32 Cdo 2594/2011, kdy možnost překročení zástupčího oprávnění odmítnul zohlednit s poukazem, že se jednalo o přímé jednání právnické osoby.⁸³ Tato situace se však podle mého názoru rekonifikací změnila.

Ztotožňuji se s názorem B. Havla, který s poukazem na případ diverzifikace správy, souhlasí s možností překročení zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu.⁸⁴ Tento názor ještě rozšiřuji o argumentaci vycházející z rozsahu zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a působnosti statutárního orgánu jako celku. Zákonodárce ve snaze zamezit pochybnostem při jednání s třetími osobami vymezil rozsah zástupčího oprávnění tak široce, jak je uvedeno v § 164 odst. 1 OZ. V § 48 ZOK však upravil případy, kdy oprávnění jednat za obchodní korporaci je do jisté míry omezeno. Jedná se o možnost dovolat se relativní neplatnosti taxativně vymezených jednání, ke kterým nedal předchozí souhlas nejvyšší orgán obchodní korporace a jednání, která jsou ze zákona v působnosti nejvyššího orgánu obchodní korporace. Pokud bude jednat člen statutárního orgánu ve věci, kterou není oprávněn rozhodnout, ale vzhledem k rozsahu svého zástupčího oprávnění bude oprávněn v této věci navenek jednat, dostaneme se do situace, kdy se rozsah zástupčího oprávnění nebude krýt s jeho působností. U ostatních druhů zastoupení se rozsah zástupčího oprávnění kryje s působností zástupce. Možnost překročit působnost při jednání za obchodní korporaci a současně zůstat při tomto jednání v rozsahu zástupčího oprávnění, by podle mého názoru mohlo být pro člena statutárního orgánu zvláštním případem překročení zástupčího oprávnění, byť by navenek nemuselo mít žádný důsledek. Důsledek navenek v podobě relativní neplatnosti by měla jen jednání, která by porušovala ustanovení § 48 ZOK.

---

⁸¹ Opačným případem je situace člena statutárního orgánu, který podle stanoveného způsobu jednání obchodní korporaci nemůže navenek zastupovat. V jeho případě o překročení zástupčího oprávnění nepůjde, neboť zástupčí oprávnění nemá. Více kapitola 4.

⁸² LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, JIŘÍ HANDLAR, PAVEL KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 1644.

⁸³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2013, sp. zn.:32 Cdo 2594/2011. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné Beck-online: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgnpxm6lcmvzf63ttl4ztgnbw&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁸⁴ HAVEL, Bohumil in MELZER, Filip, PAVEL TÉGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-7502-003-1. Str. 29.

Z § 163 OZ vyplývá, že statutární orgán jako celek má působnost pouze v oblasti, kterou nesvěří zákon nebo zakladatelské právní jednání jinému orgánu. Tento výčet není úplný, neboť jiný orgán si může určitou otázku atrahovat. Přičemž zároveň platí, že v rámci statutárního orgánu samého může dojít k rozdělení působnosti kupříkladu na jednotlivé obory mezi jednotlivé členy statutárního orgánu. Toto rozdělení nebude mít ve vztahu navenek účinku, neboť zde se aplikuje ustanovení § 47 ZOK. Přesto platí, že člen statutárního orgánu s rozdělenou působností, který byl pověřen marketingem, by při jednání v oblasti s marketingem nesouvisející, jednal mimo svěřenou působnost, ačkoliv navenek by bylo jeho jednání bez vady.

V rámci právních jednání musíme po rekonstrukci důsledně odlišovat rozhodnutí od ostatních právních jednání. Ve vztahu k jednání člena statutárního orgánu vykonávajícího své zástupčí oprávnění, podle § 47 ZOK, není relevantní existence, nebo neexistence rozhodnutí, které by mělo předcházet právnímu jednání s třetími osobami. Výjimku tvoří právní jednání, která jsou v rozporu s § 48 OZ.⁸⁵

Rozhodnutí v oblasti, která je zcela mimo působnost svěřenou statutárnímu orgánu, by podle § 45 odst. 1 ZOK v kombinaci s § 245 OZ vedlo k tomu, že by se na takové rozhodnutí hledělo, jako by nebylo přijaté a nemělo by tedy žádné účinky.⁸⁶ Příkladem takového rozhodnutí by mohl být případ, kdy člen statutárního orgánu samovolně odvolá jiného člena statutárního orgánu. Tímto způsobem zákonodárce chrání zakladatelská právní jednání a rozhodnutí orgánů obchodní korporace, aby byla v souladu s donucujícími ustanoveními zákona a dobrými mravy.

Považuji za nepopiratelné, že ve vztahu k účinkům dovnitř obchodní korporace je jednatelské oprávnění možno na základě logického výkladu § 47 ZOK, za užití argumentu a contrario, omezit. Z tohoto výkladu vyplývá, že omezení jednatelského oprávnění orgánu obchodní korporace jsou možná a účinná ve vztahu dovnitř. Pokud k omezení dojde, tak jednatelské oprávnění členů statutárního orgánu a rozsah záležitostí, ve kterých může právnickou osobu zastupovat, budou odlišné. Může tak dojít k překročení jednatelského

---

⁸⁵ Více v kapitole 3.2.4. Překročení zákonných omezení jednatelského oprávnění.

⁸⁶ Více v Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.10.2016, sp. zn. 29 Cdo 1817/2016. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupný z <http://kraken.slv.cz/29Cdo1817/2016>.

oprávnění, které u ostatních způsobů zastoupení nemá obdobu, pouze s výjimkou prokuristy, který je charakterem svého zástupčího oprávnění velmi blízko charakteru zástupčího oprávnění členů statutárního orgánu.

V kombinaci s § 48 ZOK může mít toto překročení jednatelského oprávnění účinky i navenek. Možnost omezení jednatelského oprávnění není odbornou obcí sporována.⁸⁷ Pokud je možné zástupčí oprávnění člena statutárního orgánu omezit, může člen statutárního orgánu svým jednáním nerespektujícím toto omezení, své zástupčí oprávnění překročit. Tato omezení vyplývají z vnitřního vztahu mezi členem statutárního orgánu a obchodní korporací.

Pokud člen statutárního orgánu obchodní korporace při jednání navenek nerespektuje vnitřní omezení, nebo překračuje rozsah své působnosti, tak nejedná řádně. Pokud nejedná v obhajitelném zájmu obchodní korporace, zneužívá své zástupčí oprávnění a jedná nad jeho rámec. V obhajitelném zájmu obchodní korporace by například jednal člen statutárního orgánu obchodní korporace, která k jednáním přesahujícím částku 20.000 Kč vyžaduje souhlas kontrolního orgánu, v případě, že by časově omezenou výhodnou nabídku zvážil a přijal neprodleně bez tohoto souhlasu. Dalším takovým případem by mohla být podle K. Eichlerové situace, kdy v důsledku poruchy vzniká překážka ve výrobě a člen statutárního orgánu za účelem minimalizace ztrát bezodkladně koupí součástky nutné k obnovení výroby, ačkoliv tím nedodrží vnitřní omezení.⁸⁸ Tato jednání překračují vnitřní omezení, ale zástupčí oprávnění nezneužívají. Posouzení, kdy člen statutárního orgánu zneužívá své zástupčí oprávnění a kdy jedná v obhajitelném zájmu obchodní korporace, bude rozhodné pro zjištění, zda byla porušena péče řádného hospodáře.

Vnitřní omezení jednatelského oprávnění omezují jednatelské oprávnění s účinky dovnitř obchodní korporace. Pokud je zástupčí oprávnění omezené, lze ho překročit, byť s účinky pouze dovnitř. Na základě výše uvedené premisy se domnívám, že je možné jednatelské oprávnění člena statutárního orgánu ve specifických případech překročit. Úplnější definice zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu by tak *de lege ferenda* mohla být, že se jedná

---

⁸⁷ HEJDA, Jan in ČÁP, Zdeněk, JAHELKA, Petr, HEJDA, Jan a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-917-5. Str. 58.

⁸⁸ Konzultace s Kateřinou Eichlerovou ze dne 27.6.2017.

o oprávnění zastupovat obchodní korporaci ve všech záležitostech, přičemž, aby bylo jednáno řádně, musí být toto jednání vykonané v rozsahu svěřené působnosti a v souladu s vnitřními omezeními.

Jednotlivým omezením zástupčího oprávnění, jejich překročení a důsledkům pro zúčastněné strany bude věnována tato kapitola. Kapitulu vnitřně dělím podle účinku překročení navenek. První část bude věnována překročením, které mají účinky pouze dovnitř. Druhá část pak bude věnována překročením, které mají účinky navenek.

3.1. Překročení jednatelského oprávnění s účinky pouze dovnitř

Nejrozšířenější skupinou případů, se kterou se v případě překročení jednatelského oprávnění můžeme v praxi setkat, jsou případy, kdy se účinky překročení tohoto oprávnění uplatní pouze ve vztahu dovnitř korporace. Jedná se o porušení vnitřních omezení jednatelského oprávnění. Zákonodárce termín vnitřních omezení přímo nevymezil, zástupci odborné veřejnosti se o to pokusili. V nejnovějším komentáři zákona č. 89/2012 Sb. definuje V. Janošek vnitřní omezení jako omezení, která zakazují určitá jednání členů statutárního orgánu, nebo je podmiňují.⁸⁹ Termínem vnitřní omezení jednatelského oprávnění pro přehlednost označuji taková omezení jednatelské oprávnění, která nejsou zákonnými omezeními jednatelského oprávnění.⁹⁰ Zákonodárce pod vnitřními omezeními v § 47 ZOK, věnujícímu se omezením jednatelského oprávnění orgánu obchodní korporace, spatřuje omezení „*společenskou smlouvou nebo jiným ujednáním nebo rozhodnutím orgánu obchodní korporace*“. Tato omezení jsou podle téhož ustanovení neúčinná vůči třetím osobám „*i když byla zveřejněna*.“ Ve vztahu dovnitř, tj. mezi jednajícím členem statutárního orgánu a obchodní korporací, však účinná jsou.

V praxi mezi tato omezení nejčastěji patří stanovení částky do které může statutární orgán zavazovat obchodní korporaci bez předchozího souhlasu jiného orgánu, kdy se však zároveň nejedná o zákonné omezení.

---

⁸⁹ JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 223.

⁹⁰ Více kapitola 3.2.4. Překročení zákonných omezení jednatelského oprávnění.

Specifickým případem je situace, kdy do jednání statutárního orgánu zasahuje kontrolní orgán, jak je upraveno v § 49 ZOK. Zákon s tímto jednáním nespojuje tak závažný důsledek jako s případem, kdy byl vyžadován souhlas nejvyššího orgánu.⁹¹ Jedná se tedy pouze o porušení vnitřního omezení. Jednání je platné, zavazuje obchodní korporaci a za případnou škodu odpovídá člen statutárního orgánu, který jednal v rozporu s vnitřním omezením a tím porušil svou povinnost vykonávat svěřenou funkci s péčí řádného hospodáře.

V opačné situaci, tedy v případě, kdy kontrolní orgán svůj souhlas neudělí, bude za případnou škodu odpovídat namísto statutárního orgánu. Zákon o obchodních korporacích podle I. Štenglové sám o sobě výslovně nezmiňuje situaci, kde by byl tento předchozí souhlas nutný.⁹² I. Štenglová však upozorňuje na souvislost tohoto ustanovení s § 56 odst. 2 ZOK upravujícím zákaz uzavření smlouvy se členem orgánu. Podle jejího názoru je toto případ, kdy je kontrolnímu orgánu svěřena pravomoc zakázat taková jednání ve smyslu § 49 ZOK.⁹³ S tímto jejím názorem souhlasím, neboť ustanovení § 49 ZOK dané do souvislosti s § 56 odst. 2 ZOK tak není pouze ustanovením odkazujícím na případy, které se eventuálně mohou v zakladatelském právním jednání objevit, ale též tomuto ustanovení dává možnost aplikace přímo ze zákona.

Zajímavým případem je situace, kdy člen kolektivního statutárního orgánu, který obchodní korporaci nezastupuje samostatně, je zmocněn k určitému právnímu jednání na základě plné moci podle § 164 odst. 2 OZ. Tento případ pokládá otázku, zda se na zmocněného člena statutárního orgánu bude hledět jako na smluvního zástupce se zmocněním v podobě plné moci nebo jako na člena statutárního orgánu, který zastupuje společnost na základě plné moci a zároveň jako člen statutárního orgánu.

---

⁹¹ Viz kapitola 3.2.4. Překročení zákonných omezení jednatelského oprávnění.

⁹² ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. Zákon o obchodních korporacích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-540-4. Str. 147. Obdobně též: LASÁK, Jan in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Str. 402.

⁹³ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. Zákon o obchodních korporacích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-540-4. Str. 147.

Této otázce se ve svém rozsudku sp. zn. 32 Cdo 4133/2009 věnoval Nejvyšší soud,⁹⁴ který nesouhlasil s tím, aby se na takové jednání nehledělo jako na přímé jednání, ale jako na zastoupení. Tento svůj názor odůvodnil, že by tím došlo k obcházení zvýšené odpovědnosti a ručení členů statutárních orgánů.

Od vynesení tohoto rozsudku avšak došlo k posunu právní úpravy v tom, že se ze členů statutárních orgánů stali zástupci. Otázka, o jaký druh zástupce se v případě pověření člena statutárního orgánu plnou mocí k vykonání určitého jednání jedná, však zůstala. Podle P. Čecha a P. Šuka se jedná o specifický druh zastoupení smluvního.⁹⁵ Jednající zástupce je zmocněn k určitému jednání obchodní korporací, jeho zástupčí oprávnění vyplývá z plné moci a při udělení této plné moci vystupoval jako zmocnitel i jako zmocněnec.⁹⁶ Podle T. Dvořáka se jedná o udělení plné moci od jednoho člena statutárního orgánu druhému a člen statutárního orgánu následně jedná na základě svého zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a plné moci zároveň.⁹⁷ Domnívám se, že správnější je názor prezentovaný P. Čechem a P. Šukem o udělení plné moci společností nikoliv pouhým členem statutárního orgánu.⁹⁸

Umožnění pověření člena statutárního orgánu jednáním v zastoupení ostatních členů je finálním řešením nejistoty, která v dané oblasti panovala před rekonstrukcí. Autoři komentářů se shodují v názoru, že § 164 odst. 2 OZ je kogentním ustanovením.⁹⁹ Logickým

---

⁹⁴ VRAJÍK, Michal. *Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích*. Olomouc: Anag, 2014. Právo (Anag). ISBN 978-80-7263-846-8. Str. 69.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4133/2009. [cit. dne 28-4-2017]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgfpw64s7gzpxg5dsl4ytqmy&groupIndex=3&rowIndex=0>. Odkazující na argumentaci obsaženou v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 31 Odo 11/2006

⁹⁵ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 44.

Obdobně : TICHÝ, Luboš. *Obecná část občanského práva*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, xviii, Právní praxe. ISBN 978-80-7400-483-4, Str. 344.

⁹⁶ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 44.

⁹⁷ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. *Občanský zákoník: komentář*. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 542.

⁹⁸ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 44.

⁹⁹ LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr, Jiří HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. Str. 845-46. DVOŘÁK, Tomáš in DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. *Občanský zákoník: komentář*. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 542-543.

výkladem tohoto ustanovení za užití argumentu a *contratio* tak dojdeme k závěru, že udělení generální plné moci jednomu členovi statutárního orgánu není možné. Pokud by obchodní korporace chtěla dosáhnout toho, aby za ni mohl jednat samostatně každý člen jejího statutárního orgánu, měla by si změnit způsob jednání.

3.1.1. Důsledky překročení jednatelského oprávnění dovnitř

Vnitřní omezení, přestože zveřejněná, nejsou s odkazem na výše uvedený § 47 ZOK účinná vůči třetím osobám.¹⁰⁰ Právní jednání, která je porušují, jsou perfektní a pro strany závazná. Důsledky porušení vnitřních omezení míří dovnitř zastoupené obchodní korporace.

Nejzávažnějším důsledkem porušení vnitřního omezení může být porušení požadavku péče řádného hospodáře podle § 52 ZOK a následující, kterou musí člen statutárního orgánu při svém jednání dodržovat. Je to z toho důvodu, že se můžeme domnívat, že řádný hospodář nejedná v rozporu s vnitřními omezeními jednatelského oprávnění. Řádný hospodář je ve většině případů naopak ctí. Výjimkou mohou být neodkladné případy, kdy pro běžný postup z důvodu existence rizika škody z prodlení není čas.¹⁰¹ Člen statutárního orgánu tak musí jednat neprodleně, ale zároveň podle předpokladů uvedených v § 51 odst. 1 OZ, tedy v dobré víře, informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace. V takovém případě se domnívám, že k překročení zástupčího oprávnění dojde, ale nikoliv k porušení péče řádného hospodáře. Pokud zastoupené obchodní korporaci v tomto případě vznikne škoda, nemůže ji za jednajícím členem obchodní korporace úspěšně nárokovat. V případech, kdy vnitřní omezení jednatelského oprávnění překročeno bylo a zároveň nebylo jednáno s péčí řádného hospodáře, se uplatní níže uvedené možnosti.

První možností je nalezení smírného řešení formou uzavření smlouvy o vypořádání újmy podle § 53 odst. 3 ZOK. V otázce charakteru tohoto vypořádání se přikláním s odkazem na oboustrannou dobrovolnost vztahu mezi obchodní korporací a jejím jednatelem, o které

---

¹⁰⁰ Hypotetickou výjimkou by mohl být případ řešený v kapitole 3.2.5. Strany nejednají zjevně v dobré víře.

¹⁰¹ Více na konci úvodu kapitoly 3.

hovoří B. Melzer,¹⁰² k názoru, že se jedná o povinnost podobnou povinnosti smluvní ve smyslu § 2913 OZ. Toto vypořádání je možné pouze za předpokladu, že s ním souhlasí člen statutárního orgánu jakožto povinný na jedné straně a minimálně dvě třetiny členů nejvyššího orgánu na straně druhé.

Druhé možné řešení spočívá v podání žaloby na člena statutárního orgánu, který svým jednáním způsobil obchodní korporaci škodu a nedodržel péči řádného hospodáře. Tuto žalobu může podat jiný člen statutárního orgánu obchodní korporace na základě § 213 OZ, nebo jednotlivé osoby, kterých se škoda způsobená obchodní korporaci dotkne.¹⁰³ V případě akciové společnosti mohou být těmito osobami podle § 371 ZOK kvalifikovaní akcionáři. V Německu mají podle I. Saengera od roku 2005 možnost podat *actio pro socio* všichni akcionáři.¹⁰⁴ Vzhledem k vysokým nákladům spojeným s takovou žalobou se však v Německu a v USA setkáme s minimem těchto žalob od akcionářů s malými podíly.¹⁰⁵

Dalším pravděpodobným důsledkem porušení vnitřního omezení je, že nejvyšší orgán člena statutárního orgánu odvolá. Vedle toho může soud tohoto člena statutárního orgánu vyloučit z výkonu funkce buď v rámci insolvenčního řízení podle § 64 ZOK nebo mimo něj podle § 65 ZOK. Případně po rozhodnutí o úpadku může na základě rozhodnutí soudu ručit za závazky obchodní korporace třetím osobám též bývalý člen statutárního orgánu.

Výše uvedené závěry ve vztahu k překročení zástupčího oprávnění s účinky dovnitř můžeme shrnout tak, že díky § 47 ZOK a § 162 OZ do této kategorie bude spadat většina případů překročení, kdy platí, že jednání bude obchodní korporaci zavazovat na základě

---

¹⁰² MELZER, Filip. In MELZER, Filip, Pavel TÉGL a KOLEKTIV. *Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář*. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 45.

Obdobně: ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 174.

¹⁰³ Společníci ve v.o.s. se mohou domáhat náhrady újmy způsobené společností podle § 180 ZOK. Společníci v s.r.o. formou společné žaloby podle § 157 ZOK. Člen družstva podle § 584 ZOK.

¹⁰⁴ SAENGER, Ingo. Best Interests of the Corporation, Procedural Questions of Enforcing Individual and Corporate Rights and Legal Actions against Board Members, *The European Business Law Review*, Vol. 26, Issue 1 (2015), [cit. 10-2-2017]. Dostupný z: <http://goo.gl/yTmKfY>. Str. 19 – 20.

¹⁰⁵ SAENGER, Ingo. Best Interests of the Corporation, Procedural Questions of Enforcing Individual and Corporate Rights and Legal Actions against Board Members, *The European Business Law Review*, Vol. 26, Issue 1 (2015), [cit. 29-7-2017]. Dostupný z: <http://goo.gl/yTmKfY>. Str. 28-29.

principu ochrany dobré víry třetích osob.¹⁰⁶ Ve vztahu k překročivšímu členu obchodní korporace pak obchodní korporaci může vzniknout právo na náhradu škody.

3.2. **Překročení jednatelského oprávnění s účinky navenek**

V předchozí kapitole jsme řešili problematiku účinků, které má překročení zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu dovnitř, tedy ve vztahu mezi obchodní korporací a členem jejího statutárního orgánu. Tato kapitola bude věnována otázce, zda je možné, aby překročení mělo v nějakém případě účinek navenek. Na tuto otázku se pokusím odpovědět pomocí analýzy specifických případů. Jednotlivé podkapitoly jsou členěny podle těchto specifických případů. Účinky popsané v předchozí kapitole o překročení jednatelského oprávnění s účinky dovnitř se ve vztahu k překročení jednatelského oprávnění navenek uplatní vždy. Nad rámec těchto účinků se ještě mohou při překročení zástupčího oprávnění s účinky navenek uplatnit konkrétní účinky specifické pro jednotlivé případy.

Zákonodárce jednání členů statutárního orgánu obchodní korporace koncipoval tak, aby jednání provedená v souladu se způsobem jednání byla platná. Osobám jednajícím se členem statutárního orgánu v důvěře v zápis do obchodního rejstříku je poskytována ochrana v podobě vysoké míry jistoty v platnost takového jednání.¹⁰⁷ Překročení jednatelského oprávnění, vzhledem k výše uvedenému, obvykle nemá účinku navenek. V některých atypických případech by však podle mého názoru překročení s účinkem navenek bylo možné. Rozboru těchto případů a analýze této možnosti jsou věnovány následující podkapitoly.

---

¹⁰⁶ Výjimkou z tohoto pravidla by mohly být případy uvedené v kapitole 3.2.5. Strany zjevně nejednají v dobré víře.

¹⁰⁷ Otázce publicity veřejného rejstříku se blíže věnuji v kapitole 4.2. Publicita údajů zapsaných v obchodním rejstříku.

3.2.1. Překročení jednatelského oprávnění v případě vstupu do likvidace

Za právnickou osobu nemůže, podle § 188 OZ, od okamžiku, kdy se to dozvěděl, nikdo právně jednat mimo jednání vedoucích k dosažení účelu likvidace. Doktrína není jednotná v otázce, zda vstupem do likvidace dojde k omezení právní osobnosti právnické osoby nebo pouze k omezení zástupčího oprávnění jejích zástupců. Odpověď na tuto otázku je zásadní ve vztahu k následkům, ke kterým dojde při překročení zástupčího oprávnění. Podle R. Pelikána, zástupce konceptu omezené subjektivity, bude případné právní jednání, které by nesměřovalo k dosažení účelu likvidace „*pro nedostatek subjektivity zastoupeného nicotné*“.¹⁰⁸ Druhý názor předkládá L. Josková, která se domnívá, že je vhodné koncept omezené subjektivity opustit, s odkazem na ochranu třetích osob, které nevěděly, že dané jednání nesměřuje k dosažení cíle likvidace.¹⁰⁹ Za vhodnější považuje koncept „*překročení rozsahu zástupčího oprávnění při nezměněném rozsahu subjektivity likvidované společnosti*“.¹¹⁰ Důsledkem tohoto překročení by podle § 440 odst. 2 OZ bylo, že pokud by společnost jednání neschválila, zavazovalo by samotného jednajícího.¹¹¹ Domnívám se, že v této oblasti, kterou zákonodárce výslovně neupravil, by příklon k výkladu představenému L. Joskovou vedl k zachování dobré víry stran v platnost právního jednání a zároveň by byl určitou formou sankce dopadající na jednajícího zástupce.

Vedle omezení zástupčího oprávnění zástupců právnické osoby dochází povoláním likvidátora, podle § 193 OZ, k přesunu působnosti statutárního orgánu na likvidátora. Pokud dojde k situaci, že likvidátor ještě nebyl povolán, tak všichni členové statutárního orgánu

---

¹⁰⁸ PELIKÁN, Robert in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. Str. 242.

Obdobně: ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 66.

¹⁰⁹ JOSKOVÁ, Lucie. Likvidátor a statutární orgán kapitálové společnosti v likvidaci. [Obchodněprávní revue. ročník 2017 číslo 3]. Str. 73

¹¹⁰ JOSKOVÁ, Lucie. Likvidátor a statutární orgán kapitálové společnosti v likvidaci. [Obchodněprávní revue. ročník 2017 číslo 3]. Str. 73.

¹¹¹ JOSKOVÁ, Lucie. Likvidátor a statutární orgán kapitálové společnosti v likvidaci. [Obchodněprávní revue. ročník 2017 číslo 3]. Str. 73.

JOSKOVÁ, Lucie in JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Lenka ZACHARDOVÁ. Likvidace obchodních společností. V Praze: C.H. Beck, 2017. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-646-3. Str. 51

vykonávají jeho působnost,¹¹² ale již nikoliv jako členové statutárního orgánu, ale jako likvidátor. S ohledem na tuto skutečnost nepůjde v případě jednání mimo účel likvidace o překročení jednatelského oprávnění člena statutárního orgánu, ale likvidátora. Zákonodárce v § 193 OZ dále nespecifikuje, zda má na mysli působnost směřující nejen navenek, ale i dovnitř, případně v jakém rozsahu. V důvodové zprávě K. Eliáš uvádí svůj záměr pro oblast likvidace s drobnými úpravami přejmout dosavadní právní úpravu obsaženou v obchodním zákoníku.¹¹³ V obchodním zákoníku byla tato úprava obsažena v § 70 odst. 3 ObchZ a § 72 ObchZ, podle kterých na likvidátora přešla jeho jmenováním působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti, ale pouze v jednáních směřujících k likvidaci společnosti. Působností k jednáním směřujícím mimo rámec likvidace nedisponoval nikdo.¹¹⁴

Jednatelské oprávnění se tedy podle úpravy obsažené v obchodním zákoníku a též úpravy současné přesouvá na likvidátora. Členové statutárního orgánu od povolání likvidátora nedisponují jednatelským oprávněním. O překročení jednatelského oprávnění s účinkem navenek se jednat nebude, protože pokud osoba nedisponuje zástupčím oprávněním, nemůže ho překročit. Osoba, která jedná v záležitosti jiné osoby, bez toho, aby k tomu byla oprávněna, je nepřikázaným jednatelem. Proto bude podle mého názoru toto jednání nepřikázaným jednatelstvím podle § 3006 OZ a následující.

3.2.2. Překročení jednatelského oprávnění v úpadku

Dalším možným případem překročení zástupčího oprávnění s účinky navenek by mohla být situace, kdy je úpadek řešen formou konkursu. Zveřejněním prohlášení o konkursu nastávají účinky konkursu, kdy však podle § 245 InsZ odst. 3 není konkursem ovlivněna dlužníková způsobilost k právním jednáním. Pro případ, kdy soud nerozhodl o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce, je jednatelské oprávnění statutárního orgánu podle

---

¹¹² Obdobným případem může být podle L. Joskové situace, kdy likvidátor nemůže svou funkci vykonávat pro konflikt zájmů. JOSKOVÁ, Lucie. Likvidátor a statutární orgán kapitálové společnosti v likvidaci. [Obchodněprávní revue. ročník 2017 číslo 3]. Str. 75

¹¹³ Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze) [online]. [cit. dne 26-4-2017]. Ze dne 3.2.2012. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. Str. 80. K § 187 až § 209.

¹¹⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Stanislav PLÍVA a Miloš TOMSA. Obchodní zákoník: komentář. V Praze: C.H. Beck, 1994. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-354-7. Str. 293.

§ 246 InsZ uprázdněno o dispozici s majetkovou podstatou, která přechází na insolvenčního správce. Členům statutárního orgánu však zástupčí oprávnění zůstává v oblastech nesouvisejících s majetkovou podstatou. Jednatelské oprávnění členů statutárního orgánu je tedy omezeno, nikoliv však zcela vyprázdněno.

Domnívám se, že pokud člen statutárního orgánu jedná v oblasti související s majetkovou podstatou, překračuje své jednatelské oprávnění. V tom případě se uplatní zvláštní právní úprava obsažená v zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Za prvé jde o jednání nakládající s konkursní podstatou vůči věřitelům, která jsou neúčinná ze zákona podle § 246 odst. 2 InsZ. Tato právní úprava je ve vztahu speciality k § 47 ZOK.

Za druhé jsou to pak jednání proti třetím osobám, které věřiteli nejsou, když za tato jednání nebylo obchodní korporaci poskytnuto přiměřené protiplnění a která zvýhodňovala bez právního nároku třetí osobu, nebo úmyslně zkracovala uspokojení věřitelů.¹¹⁵ Pro tento případ zde zákonodárce stanovil sankci v podobě neúčinnosti podle § 235 odst. 2 InsZ. Tato neúčinnost však nastává až „*rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům.*“ Na základě tohoto rozhodnutí musí být poskytnuté plnění vydáno zpět do majetkové podstaty.¹¹⁶ Třetí skupinou jsou jednání, kterými by člen statutárního orgánu odmítal rozmnožení konkursní podstaty, která jsou podle § 246 odst. 4 InsZ neplatná.

V důsledku existence speciální právní úpravy neúčinnosti, kterou zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon bez dalšího postihuje tato jednání, se obecná právní úprava překročení uplatní pouze v míře neodporující této speciální úpravě. To však podle mého názoru nebrání tomu, aby členové statutárního orgánu, kteří po prohlášení konkursu nemají zástupčí oprávnění k nakládání s majetkovou podstatou a s ní souvisejícími právy a povinnostmi, překročili své zástupčí oprávnění, pokud v této oblasti budou jednat.

---

¹¹⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana, Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. aktualiz. vyd. ve znění zákona č. 294/2013 Sb. Praha: Leges, 2014. Glosátor. ISBN 978-80-87576-80-9. Str. 419.

¹¹⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana, Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. aktualiz. vyd. ve znění zákona č. 294/2013 Sb. Praha: Leges, 2014. Glosátor. ISBN 978-80-87576-80-9. Str. 425.

V případě, že dojde k situaci, kdy člen statutárního orgánu obchodní korporace v konkursu uzavře kupní smlouvu s druhou stranou, uplatní se následující následky. Pokud budou pochybnosti v tom, na čí účet mělo být jednáno, zaváže člen statutárního orgánu sám sebe, a to podle § 436 odst. 1 OZ. K takovým pochybnostem by mohlo dojít v případě, že by smlouva byla uzavřena ústně nebo by z označení strany nebylo zcela patrné, že je jednáno v zastoupení obchodní korporace.

Pokud by nebyly pochybnosti o tom, že bylo jednáno na účet zastoupené obchodní korporace, osoby, se kterými bylo jednáno, by nebyly věřiteli a nešlo by o zkrácení věřitelů, došlo by k aplikaci ustanovení § 431 OZ v kombinaci s § 440 OZ o překročení zástupčího oprávnění zástupce podnikatele.¹¹⁷

Informace o prohlášení konkursu jsou zapisovány do obchodního rejstříku, tudíž třetí strana měla možnost se s tímto údajem seznámit. Od okamžiku zapsání prohlášení o konkursu, podle § 65 písm. e) ZVR, se na základě principu materiální publicity právnická osoba může vůči třetím osobám dovolávat tohoto zápisu. Třetí osoby jsou chráněny prvních šestnáct dní následujících po zápisu tím, že mají možnost prokázat, že o zápisu nevěděly. V obchodním rejstříku se ve výsledcích vyhledávání zobrazí hypertextový odkaz na insolvenční rejstřík. S ohledem k výše uvedenému se můžeme domnívat, že třetí osoby ve většině případů budou vědět o probíhajícím konkursu a nebudou v dobré víře v zástupčí oprávnění člena statutárního orgánu se kterým jednají. Domnívám se, že třetí strana by se náhrady škody na členovi statutárního orgánu překračujícím své zástupčí oprávnění, vzhledem k vlastnímu nedostatku dobré víry, nemohla úspěšně dovolat.

---

¹¹⁷ K tomu více v kapitole 2.3. Charakter jednatelského oprávnění a aplikovatelná právní úprava

3.2.3. Překročení jednatelského oprávnění u subjektů se zavedenou nucenou správou

Orgány provádějící kontrolu nad bankami, pojišťovnami, zajišťovnami a některými subjekty kolektivního investování, disponují nástrojem v podobě rozhodnutí, kterým mohou u výše uvedených subjektů zavést nucenou správu. Důvody pro zavedení nucené správy jsou u jednotlivých druhů korporací odlišné. Vždy však reagují na situaci, kterou právní řád v ČR považuje za negativní a to s cílem poskytnout co nejvyšší možnou ochranu veřejnému pořádku a finančním prostředkům velkého množství osob, kterých se újma daného subjektu dotýká. Jak uvádí komentář k Zákonu o investičních společnostech „*je to prostředek řešící systémové selhání daného subjektu...*“¹¹⁸ Tento výrok je myšlen pro aplikaci na investiční společnosti a fondy kolektivního investování, podle mého názoru však díky své obecnosti dopadá na všechny případy nucené správy.

Důsledkem účinnosti rozhodnutí o nucené správě je pozastavení působnosti statutárního orgánu a přechod této působnosti na osobu nuceného správce.¹¹⁹ Zákon v těchto případech nerozlišuje vnitřní a vnější působnost, tudíž lze dovodit, že má na mysli veškerou působnost. Členům statutárního orgánu zůstává pouze právo podat proti tomuto rozhodnutí žalobu. Vzhledem k tomuto pozastavení se tak, obdobně jako u likvidace, setkáme s faktickým vyprázdněním jednatelského oprávnění členů statutárního orgánu ve prospěch nuceného správce.¹²⁰ O překročení zástupčího oprávnění s účinky navenek se tak nemůže jednat.

---

¹¹⁸ MIKULKA, Ondřej in ŠOVAR, Jan, Aleš KRÁLÍK, Jiří BERAN, Daniela DOLEŽALOVÁ a KOLEKTIV. Zákon o investičních společnostech a investičních fondech: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-783-6. Str. 1369.

¹¹⁹ Např.: ČNB při výkonu kontrola nad obchodníky s cennými papíry, kteří nejsou bankou, když opakovaně porušují povinnosti vyplývající z § 138 zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu, nebo ohrožují zájmy osob, kterým poskytují služby.

Obdobná situace je u investičních společností a fondů kolektivního investování, kde ČNB podle § 558 zákona č. 240/2013 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech, může zavést nucenou správu, pokud opakovaně poruší povinnosti podle tohoto zákona nebo ohrožuje zájmy akcionářů investičního fondu.

Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem financí, pak podle § 7a zákona 551/1991 Sb. o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky pak nucenou správu zavede u VZP v případě, že by zjistilo nedostatky porušující tento zákon.

U ostatních pojišťoven pak ČNB zavede nucenou správu, podle § 99 zákona č. 277/2009 O pojišťovnictví, v případě že prostředky v garančním fondu nebudou ve výši, ve které být mají, nebo daná pojišťovna nedodrží opatření vedoucí k náhradě.

¹²⁰ Více v kapitole 3.2.1. Překročení jednatelského oprávnění v případě vstupu do likvidace

3.2.4. Překročení zákonných omezení jednatelského oprávnění

Zákonodárcem obecně upřednostňovaná ochrana třetích osob, která vyplývá z § 47 ZOK v oblasti jejich nevědomosti o vnitřních poměrech a omezeních jednatelského oprávnění členů statutárního orgánu, se kterým jednají, není ve všech jednáních. Výjimka je obsažena již v následujícím ustanovení, tj. § 48 ZOK, upravujícím právní jednání, která vyžadují ze zákona souhlas nejvyššího orgánu obchodní korporace. Nedodržení tohoto zákonného požadavku je sankcionováno relativní neplatností s 6 měsíční subjektivní lhůtou dovolání a objektivní lhůtou 10 let od tohoto právního jednání. Ochrana třetích osob, jednajících v dobré víře, v tomto případě musela ustoupit ochraně obchodní korporace, neboť újma korporace a jejích společníků při takovémto jednání by byla nesrovnatelně vyšší než újma třetích osob. Autoři komentářů k zákonu o obchodních korporacích se shodují v názoru, že toto ustanovení se týká též právních jednání, která jsou ze zákona v působnosti nejvyššího orgánu.¹²¹ S názorem o možnosti aplikace § 48 ZOK na právní jednání ze zákona svěřená do působnosti nejvyššího orgánu souhlasím, s odkazem na samotný text tohoto ustanovení a jeho smysl, kterým je ochrana obchodní korporace a jejích společníků. Z toho důvodu lze kombinací gramatického a teleologického výkladu dospět k závěru, že „případy vyžadované zákonem“ se na jednání, která jsou ze zákona v působnosti nejvyššího orgánu, vztáhnou též. Pokud jedná člen statutárního orgánu v oblasti, která je svěřená nejvyššímu orgánu obchodní korporace, vybočuje ze své působnosti a jedná mimo její rámec. Zároveň se však domnívám, že od právních jednání mířících navenek, která jsou ze zákona ve výlučné působnosti nejvyššího orgánu, musíme důsledně odlišit právní jednání, která jsou rozhodnutími, kdy jejich důsledkem je zdánlivost podle § 45 odst. 1 ZOK v kombinaci s § 245 OZ.¹²²

Pro účel přehlednosti výše uvedená jednání, která vyžadují souhlas nejvyššího orgánu obchodní korporace, dále společně označuji jen jako „*zákonná omezení*“.

---

¹²¹ LASÁK, Jan in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Str. 395.

ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. Zákon o obchodních korporacích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-540-4. Str. 145.

¹²² Více v úvodu kapitoly 3.

Zákonná omezení chrání obchodní korporaci před právními jednáními, která, jak uvádí J. Lasák, jsou „*statusovými záležitostmi obchodní korporace*“.¹²³ Jsou to sice jednání navenek, která však míří primárně dovnitř obchodní korporace.¹²⁴ Jejich příkladem jsou jednání, kdy se zájem obchodní korporace nemusí nutně shodovat se zájmem člena statutárního orgánu, případně jednání, která jsou v působnosti nejvyššího orgánu obchodní korporace. Tato jednání se týkají například stanovení způsobů a výše odměňování členů statutárního orgánu, vztahu mezi majetkem obchodní korporace a majetkem jejích společníků.

Specifický následek, který je ve vztahu speciality k výše zmíněné relativní neplatnosti, určil zákonodárce pro případy dohody o vypořádání újmy s nepoctivým hospodářem podle § 53 odst. 3 ZOK u převodu/zastavení akcií na jméno nebo zaknihovaných akcií převoditelných jen se souhlasem nejvyššího orgánu obchodní korporace.¹²⁵ Následkem nezískání souhlasu valné hromady je neúčinnost těchto jednání. Neúčinnost je stanovena s ohledem na specifický charakter těchto jednání, kdy pouhá relativní neplatnost by k ochraně nestačila.

Právní úpravu s obdobnými účinky jako v případě nedodržení § 48 ZOK, použil zákonodárce v § 50 ZOK, který upravuje jednání, kdy nebyl dodržen požadavek znaleckého posudku pro určení ceny odkupovaných podílů. V tomto případě má poškozená strana, možnost dovolat se vypořádání v subjektivní lhůtě 3 měsíců a objektivní 10 let. V případě, že k tomuto nedojde, je toto porušení vnitřního omezení specifickým výpovědním důvodem takto uzavřené smlouvy. Zákon o obchodních korporacích o nutnosti vypracovat znalecký posudek hovoří na více místech.¹²⁶

---

¹²³ LASÁK, Jan in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Str. 395.

¹²⁴ J. Lasák dále poskytuje výčet případů, na které se § 48 uplatní.

LASÁK, Jan in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Str. 396.

¹²⁵ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 65-66.

Obdobně v: EICHLEROVÁ, Kateřina in ČERNÁ, Stanislava, PLÍVA, Stanislav a KOLEKTIV. Podnikatel a jeho právní vztahy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. Scripta iuridica, no. 13. ISBN 978-80-87146-76-7. Str. 18.

¹²⁶ Kupříkladu § 149 odst. 4 ZOK, § 327 ZOK, § 376 ZOK, atd.

Kapitolu o nedodržení zákonných omezení jednatelského oprávnění můžeme uzavřít dílčím shrnutím, že jejich nedodržení vede k relativní neplatnosti právních jednání vykonaných v rozporu s nimi.

3.2.5. Strany zjevně nejednají v dobré víře

V kapitole o charakteru zástupčího oprávnění byla zmíněna situace, kdy zástupčí oprávnění bylo překročeno, druhá strana o tom věděla, ale uplatněním § 47 ZOK, § 162 OZ a § 431 OZ byla obchodní korporace jednáním vázána. Domnívám se, že k takové situaci dojde ve většině případů překročení, nikoliv však ve všech. Touto úzkou skupinou případů jsou případy, kdy právní jednání by bylo, vzhledem k rozsahu nedostatku dobré víry druhé strany a škodě způsobené obchodní korporaci, neplatné.

V roce 2004 Nejvyšší soud ve svém usnesení uvedl, že v případě omezení jednatelského oprávnění se s principem dobré víry třetích osob npracuje, neboť neúčinnost vnitřního omezení nastává ze zákona.¹²⁷ V tomto svém usnesení vycházel Nejvyšší soud z tehdy účinného obchodního zákoníku. Obchodní zákoník, implementoval ustanovení článků 10 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES,¹²⁸ do § 133 odst. 2 ObchZ, podle kterého bylo takové vnitřní omezení „*vůči třetím osobám neúčinné.*“

Skutečnost, že neúčinnost vnitřních omezení nastává ze zákona, ať už podle úpravy obsažené v obchodním zákoníku, nebo úpravy účinné, je nesporná. V otázce, zda toto bez dalšího diskvalifikuje možnost užití absence dobré víry na jednání stran, které nejsou v dobré víře, však s tehdejší názorem Nejvyššího soudu nesouhlasím. Je to z důvodu, že tento jeho výklad právních norem nepovažuji za kompatibilní s vůlí zákonodárce. Nepochybuji, že tímto ustanovením zákonodárce bezesporu zamýšlel chránit třetí osoby, po kterých nelze rozumně požadovat, aby si byly vědomy vnitřních poměrů obchodní korporace, se kterou jednají.

---

¹²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn.: 29 Odo 348/2002. [cit. 11-3-2016]. (Dostupné v ASPI pod identifikačním číslem: JUD82465CZ).

¹²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:258:0011:0019:CS:PDF>.

Z toho důvodu zákonodárce obecně chrání třetí osoby neúčinností vnitřních omezení. Pokud však třetí osoby v dobré víře zřejmě nejsou a vědí, že jednající člen statutárního orgánu zřejmě překračuje své zástupčí oprávnění, tak považují za nemravné, aby byly v takovém případě chráněny. Spolu s autory publikace Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů se proto domnívám, že by bylo nejvhodnější, aby zákonodárce přidal druhý odstavce § 47 ZOK, který by tuto problematiku řešil.¹²⁹

Zároveň se domnívám, že i aplikací účinné právní úpravy můžeme dojít k závěru o absolutní neplatnosti takového právního jednání. Bude-li druhá strana vědět, že člen statutárního orgánu překračuje omezení svého zástupčího oprávnění a bude-li takové jednání obchodní korporaci zjevně poškozovat, dané jednání by se mohlo zjevně přičít dobrým mravům. V takovém případě se domnívám, že můžeme aplikovat § 580 OZ a § 588 OZ o absolutní neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům.¹³⁰

Je velmi obtížné určit onu zjevnou míru, kterou se určité jednání musí přičít dobrým mravům, aby bylo absolutně neplatné. L. Tichý v komentáři k tomuto ustanovení popisuje tuto míru jako stav, kdy rozpor s dobrými mravy „*je zřejmý průměrnému člověku*“.¹³¹ Myslím si, že jednání, kdy se jedna strana snaží s druhou právně jednat, ačkoliv je jí zřejmé, že zástupce druhé strany porušuje vnitřní omezení, by průměrnému člověku mohla být zřejmá. Otázka dokazování tohoto zřejmě nemravného jednání však bude velmi obtížná, jako důkaz by mohla posloužit písemná komunikace stran, případně zápis z jednání. Z ní by mohlo vyplývat, že se druhá strana seznámila s daným omezením jednatelského oprávnění člena statutárního orgánu a reagovala na něj. Proto by nemohlo být pochyb, že jí bylo porušené vnitřního omezení známo.

Důsledkem překročení zástupčího oprávnění, o kterém druhá strana zjevně věděla, by tak podle § 580 OZ mohla být absolutní neplatnost.

---

¹²⁹ HURYCHOVÁ, Klára, TOMÁŠEK, Petr a Michael ZVÁRA. Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3500-2. Str 305 -306.

¹³⁰ Shodně: JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 224.

¹³¹ TICHÝ, Luboš in ŠVESTKA Jiří, DVOŘÁK Jan, FIALA, Josef a KOLEKTIV. Občanský zákoník komentář, svazek 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer). 978-80-7478-370-8. (dostupné v ASPI: KO89_a2012CZ). Komentář k ustanovení § 588 zákona 89/2012 Sb.

3.3. **Dílčí shrnutí:**

Analýzou omezenosti zástupčího oprávnění, působnosti statutárního orgánu a šíře jednatelského oprávnění členů statutárních orgánu jsem došel k závěru, že zástupčí oprávnění člena statutárního orgánu je překročitelné. Ve vztahu dovnitř může být důsledkem překročení jednatelského oprávnění porušení péče řádného hospodáře.

K překročení zástupčího oprávnění s účinky navenek může dojít v případech vymezených v § 48 ZOK, když byl vyhlášen způsob řešení úpadku konkursem nebo v specifickém případě, kdy druhá strana nebyla v dobrou míru a toto překročení je ve zjevném rozporu s dobrými mravy.

4. NEDODRŽENÍ ZPŮSOBU JEDNÁNÍ

Tuto kapitola věnuji způsobu jednání, formě projevu vůle, kterým je zástupčí oprávnění vykonáváno navenek, jakožto problematice s výkonem zástupčího oprávnění neoddělitelně spojené a v praxi často porušované.¹³²

Zvláštní pozornost zaměřuji na vývoj možnosti jednání vůči zaměstnancům a možnosti společného jednání jednatele a prokuristy, neboť tyto otázky vzbudily pozornost soudů nejvyšších stupňů a odborné veřejnosti.

4.1. O způsobu jednání

Způsob jednání je oproti vnitřním omezením stanovení toho, jak má být v zastoupení právnické osoby jednáno, aby jednání bylo perfektní, obchodní korporaci přičitatelné a netrpělo vadami. V případě způsobu jednání je zde především otázka, zda vůle byla projevena tak, aby byla společnost vázána, neboť důsledky nedodržení způsobu jednání jsou značně odlišné od nedodržení vnitřních omezení. V problematice porušení způsobu jednání člena statutárního orgánu je odborná literatura ve svých názorech sjednocenější než v případě nedodržení vnitřních omezení.

Občanský zákoník v právní úpravě způsobu jednání rozlišuje mezi individuálním a kolektivním statutárním orgánem, který tvoří více osob. Pokud není určeno jinak, zastupuje každý člen statutárního orgánu společnost podle § 164 odst. 2 OZ samostatně.

V případě kolektivních statutárních orgánů zákonodárce ponechal fakultativní možnost odchýlného stanovení způsobu jednání v rámci zakladatelského právního jednání. Je tak

---

¹³² Shodně s F. Melzerem a J. Dědičem se domnívám, že na jednání člena statutárního orgánu, kterému je svěřeno zástupčí oprávnění, ale nedodrží stanovený způsob jednání, musíme hledět jako na překročení jednatelského oprávnění MELZER, Filip. In MELZER, Filip, Pavel TÉGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-737502-003-1. Str. 61. DĚDIČ, Jan. Porušení pravidla „čtyř očí“ při zastupování právnické osoby členy statutárního orgánu (s akcentem na obchodní korporace). [Sborník Karlovarské právnické dny. Ročník 2017]. ISBN 978-80-7502-209-7. Str. 459-460.

možno stanovit, že jednat navenek budou například společně dva členové statutárního orgánu,¹³³ pouze konkrétní členové statutárního orgánu, nebo jen jeho předseda.¹³⁴

V případě, že by navenek jednal člen orgánu, kterému zástupčí oprávnění zakladatelské právní jednání nesvěřilo, tak by takové právní jednání bylo nedodržením způsobu jednání a obchodní korporaci by nezavazovalo.¹³⁵ Domnívám se, že člen orgánu, který podle zakladatelského právního jednání za společnost navenek jednat nemůže, má zástupčí oprávnění vyprázdněné a není oprávněn společnost zastupovat vůbec.¹³⁶ Pokud by takový člen statutárního orgánu navzdory tomu jednal, jednal by bez zástupčího oprávnění a byl by nepřikázaným jednatelem.¹³⁷

Způsob jednání, jak uvádí Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí, lze nastavit na základě různých kritérií, rozhodující hranici pro to, zda jednají členové statutárního orgánu samostatně, nebo společně, může být výše peněžitého plnění.¹³⁸ Toto určení způsobu jednání za společnost není možné považovat na základě ustálené judikatury Nejvyššího soudu za omezení jednatelského oprávnění ve smyslu § 47 ZOK.¹³⁹ Způsob jednání by podle P. Čecha

---

¹³³ Hojně užívané pravidlo čtyř a více očí.

¹³⁴ Tuto možnost stanovení způsobu jednání dovozují P. Čech a P. Šuk ve své publikaci Právo obchodních společností s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu 29 Cdo 880/2015 ze dne 30. 09. 2015, kde je tato možnost výslovně zmíněna. ČECH, Petr a PETR ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 25.

¹³⁵ Výjimkou by mohl být případ, kdy by došlo ke změně způsobu jednání a tento způsob by nebyl doposud zapsán do obchodního rejstříku. Zápis způsobu jednání do obchodního rejstříku má deklaratorní charakter. Jednání podle dosud nezapsaného způsobu jednání by bylo bezvadné a obchodní korporaci by zavazovalo.

¹³⁶ Obdobně: JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 226.

PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. Komentář k ustanovení § 66 odst. 2 ZOK. [cit. dne 26-7-2017]. Dostupné: <https://www.obczan.cz/zakon/zok/cast-prvni/hlava-i/dil-8?detail-item-8869-comments-item-1315-expanded=1>.

¹³⁷ Více v kapitole 3.2.1. Překročení jednatelského oprávnění v případě vstupu do likvidace.

¹³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 Cdo 301/2010. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné z Beck-Online: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgjpwxzrgiydcny&groupIndex=0&rowIndex=0>.

¹³⁹ Například: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.06.2012, sp. zn.: 23 Cdo 4223/2010 (dostupné z ASPI pod číslem: JUD219909CZ) a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2002, sp. zn.: 29 Odo 198/2002 (dostupné z ASPI pod číslem: JUD23157CZ).

a P. Šuka měl být určen tak, aby u každého konkrétního právního jednání bylo jasné, které osoby jsou oprávněny společnost zastoupit.¹⁴⁰

Ustanovení upravující způsob jednání poskytují jednajícím stranám vysokou míru právní jistoty v platnost právních jednání, která jsou provedena účastníky v souladu se způsobem jednání zapsaným v obchodním rejstříku. Tato právní jistota v této oblasti není pouze v České republice, ale ve všech členských státech vzhledem k harmonizaci, kterou zavedl do našeho právního řádu článek 9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009.¹⁴¹ Ustanovení § 162 OZ o platnosti zastoupení a způsobu jednání vychází z právní úpravy obsažené v § 30 ObchZ ve znění po implementaci této směrnice.

Dikce občanského zákoníku v § 162 OZ směřuje k ochraně třetích osob, kdy odkazuje na princip materiální publicity obchodního rejstříku a stanoví jednoznačný model s jednoznačným důsledkem. V případě, kdy zastupuje člen statutárního orgánu právnickou osobu způsobem zapsaným v obchodním rejstříku, nelze namítat, že právnická osoba nepřijala potřebné usnesení, nebo že bylo stíženo vadou. Užitím argumentu a *contrario* v rámci logického výkladu tak zůstane stav, kdy způsob jednání dodržen není a bylo by tak možné namítat, že nebylo přijato potřebné usnesení. Tento případ by však byl pouze podružným důsledkem nedodržení způsobu jednání, kdy primárním účinkem by byla zdánlivost tohoto jednání.¹⁴²

4.2. Publicita údajů zapsaných v obchodním rejstříku

Právní úprava způsobu jednání za obchodní korporace je neoddělitelně spojena s všeobecnou přístupností údajů o obchodních korporacích a ochranou osob jednajících v dobré víře v tento zápis. Tato právní úprava je obsažena v zákoně č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

---

¹⁴⁰ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 29.

¹⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009. [cit. dne 15-6-2017]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:258:0011:0019:CS:PDF>.

¹⁴² K tomu více v kapitole 4.6.

Ustanovení § 120 OZ a § 121 OZ upravuje veřejné rejstříky právnických osob. Ustanovení § 8 ZVR zakotvuje princip materiální publicity, nazývaný též princip veřejné důvěry v zapsané skutečnosti,¹⁴³ která nesmí být, jak uvádí důvodová zpráva k občanskému zákoníku, zklamána.¹⁴⁴

Zákonodárce stanovil lhůtu 16 dní od zveřejnění, po které mohou třetí strany namítat, že se s těmito změnami nemohly seznámit. Tato lhůta je určitým kompromisem v povinnosti seznamovat se zápisem a nepředpokládanými událostmi, které mohou nastat a toto seznámení se zápisem znemožnit. Klasickým důsledkem stanovení exaktní hranice pro skutečnosti, které by bez vůle zákonodárce tak přesně odděleny nebyly, je, že po uplynutí této lhůty, tj. sedmnáctým dnem po zveřejnění, se již neznalosti zápisu dovolat nelze.

Podle principu materiální publicity je stav zapsaný ve veřejném rejstříku platný pro všechny osoby, s výjimkou osob, kterým byl nesoulad v zápisu se skutečností znám. Princip materiální publicity má negativní a pozitivní stránku. Pozitivní stránka znamená, že „údaje zapsané v obchodním rejstříku jsou právně účinné navenek i v případě, že neodpovídají skutečnému stavu“,¹⁴⁵ jak uvádí Nejvyšší soud ve svém rozsudku. K negativní stránce materiální publicity Nejvyšší soud uvádí, že je opakem té pozitivní, tedy, že do výmazu nebo změny informací v rejstříku se nelze dovolat, u strany jednající v dobré víře v zápis, že informace zapsané v obchodním rejstříku neodpovídají skutečnosti.¹⁴⁶

---

¹⁴³ HAMPEL, Petr in HAMPEL, Petr. WALDER, Ivo. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-506-1. Dostupné v ASPI. Komentář k §8.

¹⁴⁴ Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze). Ze dne 3. 2. 2012. [cit.5-5-2016]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

¹⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06.01.2010 sp. zn.: 30 Cdo 3172/2007. [cit. dne 15-6-2017]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptemrbgpxm6lcmvzf63ttl4ytqny&groupIndex=0&rowIndex=0->.

¹⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06.01.2010 sp. zn.: 30 Cdo 3172/2007. [cit. dne 15-6-2017]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptemrbgpxm6lcmvzf63ttl4ytqny&groupIndex=0&rowIndex=0->.

Důvodová zpráva OZ Veřejným rejstříkům právnických osob příliš prostoru nevěnovala, šířeji se věnovala pouze tomu, že Veřejné rejstříky jakožto instituty práva veřejného nemůže soukromoprávní rekonstrukce upravit.¹⁴⁷

Dovolání se stavu zapsaného v obchodním rejstříku však bez dalšího nezakládá dobrou víru strany, která se zapsaného stavu dovolala, jak uvedl Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi.¹⁴⁸ V tomto rozsudku s odkazem na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu uvedl, „že *důkazní břemeno o nedostatku dobré víry nese osoba, která se nedostatku dobré víry dovolává, tj. osoba, jejíž zápis v obchodním rejstříku je (případně) ohledně toho kterého údaje nesprávný (chybný)*.“¹⁴⁹ Unést toto důkazní břemeno nebude v praxi jednoduché.

Otázce způsobu jednání se věnoval též Evropský soudní dvůr a to v souvislosti s výkladem čl. 2 odst. 1 písm. d) směrnice rady 68/151/EHS. Výsledkem tohoto výkladu bylo stanovení, že členské státy by měly mít rejstřík právnických osob, ze kterých by i obyvatelé jiných členských států měli být schopni snadno poznat, kdo je za společnost oprávněn jednat.¹⁵⁰ V případě českého práva je v souladu s tímto výkladem zásada formální publicity zápisu v rejstříku, podle které, jak uvádí důvodová zpráva, jsou informace ve veřejném rejstříku zapsané obecně přístupné, což zakládá veřejnou víru v tyto údaje.¹⁵¹

Zásada materiální publicity, zavedená s cílem posílit ochranu třetích osob, má dalekosáhlé důsledky a zároveň je silnou motivací pro členy statutárních orgánů, aby udržovali stav zapsaný v obchodním rejstříku v souladu s aktuálním stavem.¹⁵²

---

¹⁴⁷ Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze). Ze dne 3. 2. 2012. [cit. 5-5-2016]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. Str. 70.

¹⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 05.01.2011, sp. zn.: 29 Cdo 2651/2009. [cit. 5-5-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo2651/2009>.

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ Judgment of the Court of 12 November 1974. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1974:116. [cit. dne 16-6-2017]. Dostupné v: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61974CJ0032#SM>.

¹⁵¹ Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze). Ze dne 3. 2. 2012. [cit. 5-5-2016]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

¹⁵² Pro udržování aktuálního stavu ve sbírce listin jsou silnou motivací pokuty, které mohou být uloženy za nepředložení aktualizovaných listin podle § 104 ZVR a se kterými je spojena domněnka nedodržení péče řádného hospodáře podle § 106 odst. 2 ZVR.

4.3. Jednání členů statutárního orgánu se zaměstnanci

Rekodifikace ustanovením obsaženým v § 164 odst. 3 OZ upravila způsob jednání za obchodní korporaci v oblasti pracovně právních jednání. Zmíněné ustanovení nesystémově zavedlo speciální způsob jednání vůči zaměstnancům pro právnické osoby s kolektivním orgánem. Diskuzi, kterou vedla odborná veřejnost ohledně tohoto odstavce, ukončilo až jeho zrušení novelou občanského zákoníku č. 460/2016 Sb. Zákodárce se zrušením tohoto ustanovení přiklonil nikoliv k názoru soudů nejvyšších instancí, ale k názoru jeho odpůrců. Ačkoliv výše uvedenou novelou byla problematika jednání členů kolektivního orgánu ve vztahu do budoucna autoritativně vyřešena, ve vztahu k jednáním, která proběhla za účinnosti tohoto ustanovení, zůstává toto ustanovení relevantní. Z toho důvodu považuji za vhodné zde shrnout odbornou diskuzi, která v této problematice vznikla a to zejména ve vztahu k účinnosti jednání vůči zaměstnancům, která neprovedl pověřený člen statutárního orgánu.

V otázce výkladu ustanovení § 164 OZ byl zásadní vnitřní vztah mezi jeho odstavci. Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí sp. zn.: 29 Cdo 880/2015 ze dne 30. 9. 2015, dospěl k závěru, že § 164 odst. 3 OZ je ve vztahu speciality k § 164 odst. 1 a 2 OZ a zároveň rozšířil taxativně stanovený okruh informací zapsatelných do obchodního rejstříku podle § 25 odst. 1 písm. g) ZVR.¹⁵³ Výše uvedené rozhodnutí následně Nejvyšší soud publikoval ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, čímž se fakticky stalo ustálenou judikaturou. S tím se pojila řada otázek, které si položili jeho odpůrci, ale senát číslo 29 v odůvodnění svého rozhodnutí nikoliv.¹⁵⁴

Podle názoru Nejvyššího soudu, obchodní korporace s kolektivním statutárním orgánem a zaměstnanci, měla stanovené dva způsoby jednání ve smyslu § 164 odst. 1 a 3 OZ, které se oba zapisovaly do obchodního rejstříku. Jeden se týkal jednání ve všech záležitostech s výjimkou jednání vůči zaměstnancům a druhý způsob jednání byl pouze ve vztahu k

---

¹⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn.: 29 Cdo 880/2015. (dostupné z ASPI pod číslem: JUD311145CZ).

¹⁵⁴ EICHLEROVÁ, Kateřina, Bohumil HAVEL, Jarmila POKORNÁ, Kateřina RONOVSKÁ. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 3. Str. 96-99. [cit.5-5-2016]. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gnpxg5dsl44tm>.

zaměstnancům.¹⁵⁵ Nejvyšší soud ustanovení vyložil tak, že tato právní úprava obsažená v § 164 odst. 3 OZ nedopadala na individuální statutární orgány, ale pouze na kolektivní statutární orgány, které měly předsedu.¹⁵⁶

Pro jednání vůči zaměstnancům tak musela mít obchodní korporace, na kterou se toto ustanovení vztahovalo, jednoho člena statutárního orgánu pověřeného těmito jednáními, pokud tak neučinila, byl touto pověřenou osobou předseda statutárního orgánu. Pro praxi zůstává zásadní otázka, zda ve světle tohoto rozhodnutí byl dodržen způsob jednání vůči zaměstnancům, když bylo jednáno v souladu se způsobem jednání podle § 164 odst. 1 a 2 OZ zapsaným v obchodním rejstříku, ale nejednal pověřený člen statutárního orgánu nebo v případě, že nebyl stanoven, tak předseda statutárního orgánu.¹⁵⁷ Pokud bychom se v této věci přiklonili k názoru Nejvyššího soudu, způsob jednání by dodržen nebyl.

Nejvyšší soud v odůvodnění tohoto rozhodnutí užil jako argument způsob jednání člena statutárního orgánu v občanském soudním řízení podle § 21 odst. 1 písm. a OSŘ a způsob jednání člena statutárního orgánu jednajícího v rámci voleného orgánu jiné osoby podle § 154 OZ.¹⁵⁸ Tato ustanovení, jak správně poznamenali autoři ve zmíněném článku, však postihují zcela jinou situaci, kdy § 21 OSŘ dopadá na „konkrétní věci při konkrétním (procesním) úkonu může jednat jen jedna osoba, nikoliv že by mohla být pověřena jen jedna osoba.“¹⁵⁹

Důležité bylo zjistit, za jakým účelem zákonodárce tento odstavec upravil. Důvodová zpráva k tomu nic nevedla. Lze však úspěšně předpokládat, že zákonodárce měl u tohoto odstavce na mysli potřebu zvýšené ochrany a jistoty pro zaměstnance, jakožto slabší strany

---

¹⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn.: 29 Cdo 880/2015. (dostupné z ASPI pod číslem: JUD311145CZ).

¹⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn.: 29 Cdo 880/2015. (dostupné z ASPI pod číslem: JUD311145CZ). Předposlední odstavec odůvodnění.

¹⁵⁷ EICHLEROVÁ, Kateřina, Bohumil HAVEL, Jarmila POKORNÁ, Kateřina RONOVSÁ. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 3. Str. 96-99. [cit.5-5-2017]. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gnpxg5dsl44tm>.

¹⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn.: 29 Cdo 880/2015. (dostupné z ASPI pod číslem: JUD311145CZ). Předposlední odstavec odůvodnění.

¹⁵⁹ EICHLEROVÁ, Kateřina, Bohumil HAVEL, Jarmila POKORNÁ, Kateřina RONOVSÁ. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 3. Str. 96-99. [cit.5-5-2017]. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gnpxg5dsl44tm>.

v pracovně právních vztazích. Podle P. Tomáška se Nejvyšší soud domníval, že zákonodárce si přál zavést více právní jistoty a zjednodušit právní jednání ve vztahu k zaměstnancům.¹⁶⁰ P. Čech a P. Šuk pak uvedli, že Nejvyšší soud se tímto výkladem věnoval řešení případů, kdy členové statutárního orgánu byli znesváření a docházelo k situaci, kdy rušení pracovního poměru zaměstnanců preferovaných u nepřátelených stran a následné zpětvzetí tohoto zrušení jinými členy bylo prostředkem vzájemného boje.¹⁶¹ Ačkoliv Nejvyšší soud ve svém odůvodnění tento zcela legitimní cíl výslovně nepředložil, po přečtení textu P. Šuka se zdá pravděpodobné, že jej mohl mít na mysli.

Prostředky vybrané Nejvyšším soudem k dosažení tohoto nesporně legitimního cíle, však nepovažují za nejvhodnější. Zvláště s ohledem na skutečnost, že určitá ochrana proti bezdůvodné svévoli členů statutárního orgánu zde existovala již před rekodifikací, případně před tímto rozhodnutím. Tato ochrana spočívala v tom, že výkonu zástupčího oprávnění předcházela rozhodovací proces uvnitř obchodní korporace. Pokud by členové statutárního orgánu jednali svévolně a nedodrželi tento rozhodovací proces, tak by nejednali s péčí řádného hospodáře, odpovídali by za škodu, která by korporaci vznikla ztrátou hodnotného zaměstnance a zároveň by to mohl být důvod, pro který by mohli být nejvyšším orgánem obchodní korporace odvoláni.

Navíc určení jednoho člena statutárního orgánu, s výlučným právem jednat vůči zaměstnancům, by neochránilo zaměstnance před vzájemným bojem mezi členy statutárního orgánu. Pouze by to vedlo k tomu, že člen statutárního orgánu s tímto právem a jeho strana by měly v konfliktu navrch, obdržená výpověď by byla platná a konečná. Větší míra právní jistoty by v takovém případě jistě byla zachována, ale z hlediska zájmu státu na zaměstnanosti by takováto forma ochrany mohla být spíše kontraproduktivní.

Podle mého názoru tyto menšinové případy nevyvažovaly komplikace a nejistotu, kterou výklad výlučnosti tohoto způsobu jednání obchodním korporacím a jejich zaměstnancům přinášel. Jako příklad uveďme situaci, kdy by před novelou zákona č. 89/2012 Sb. došlo

---

¹⁶⁰ TOMÁŠEK, Petr. Právní jednání pověřeného člena kolektivního statutárního orgánu se zaměstnanci – (stále) aktuální otázky, [Právní rozhledy 11/2016, s. 395]. [cit.5-5-2017]. Dostupné v Beck online: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7geyv643uojtgojv>. Část III.

¹⁶¹ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 39-40.

k pověření výkonem činnosti ve vztahu k zaměstnancům v akciové společnosti, která by měla jako způsob jednání společné jednání dvou členů představenstva a toto pověření provedli způsobem, jak jsou zvyklí z běžné praxe. Tedy, že by jednali navenek dva členové představenstva a ani jeden z nich by nebyl oním pověřeným členem představenstva.¹⁶² Takové pověření by mohlo podle výkladu Nejvyššího soudu být zdánlivým jednáním dle § 551 OZ, neboť nebyla projevena vůle. Pro úplnost dodávám, že zdánlivost by se uplatnila pouze pokud by jednání nebylo na újmu zaměstnance, protože v opačném případě by se uplatnila zvláštní pracovněprávní úprava obsažená v § 19 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, jak uvádí V. Janošek.¹⁶³

Třetí osoby, jak uvádí T. Dvořák, se hlavně musí řídit stavem zapsaným v obchodním rejstříku a v případě potřeby se dovolávat principu materiální publicity zápisu v obchodním rejstříku.¹⁶⁴

V zájmu výkladu směřujícího k rozumnému uspořádání věcí a lepšímu každodennímu fungování obchodních korporací, kterých se tato situace dotýkala, od účinnosti rekodifikace do účinnosti zrušení tohoto odstavce, je podle mého názoru se třeba přiklonit spíše k argumentačnímu názoru odpůrců tohoto rozříštění působnosti ve prospěch výkladu vhodnějšího pro praxi. Domnívám se spolu s odpůrci tohoto rozhodnutí, že tento výklad, podle něhož ustanovení § 164 odst. 3 OZ není ustanovením, které by stanovilo výjimku z všeobecné působnosti zástupčího oprávnění členů statutárního orgánu, ale pouze umožněním sekundárního způsobu jednání se zaměstnanci formou zmocněnce, je výkladem rozumnějším.¹⁶⁵ Ve výše uvedeném případě s akciovou společností by tak listinu pověřující personální oddělení pracovněprávními jednáními vůči zaměstnancům, mohl po dobu účinnosti

---

¹⁶² Nebo pokud by nebyl nikdo pověřen tak jeho předsedou.

¹⁶³ JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 227.

¹⁶⁴ DVOŘÁK, Tomáš. Akciová společnost. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. Str. 669.

¹⁶⁵ EICHLEROVÁ, Kateřina, Bohumil HAVEL, Jarmila POKORNÁ, Kateřina RONOVSÁ. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 3. Str. 96-99. [cit.5-5-2017]. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gnpxg5dsl44tm>.

tohoto odstavce, podepsat nejen onen pověřený člen představenstva,¹⁶⁶ ale též libovolní dva členové statutárního orgánu.

Postavíme-li omezující výklad Nejvyššího soudu vedle výkladu umožňujícího uplatnění obou způsobů jednání ve vztahu k záměru zákonodárce posílit právní jistotu a flexibilitu jednání vůči zaměstnancům, můžeme logicky dovodit, který výklad je smysluplnější. Vzhledem k zrušení § 164 odst. 3 OZ je výklad Nejvyššího soudu k této problematice relevantní pouze k jednáním učiněným v časovém rozmezí od 1.1.2014 do 27.2.2017, přesto se může uplatnit.

Vzhledem k výše uvedenému považuji pozměňovací návrh P. Blažka k vládnímu návrhu zákona, kterým se změnil zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,¹⁶⁷ navrhuující zrušení kontroverzního § 164 odst. 3 OZ, za mimořádně přínosný, protože zvýšil právní jistotu a to jak na straně zaměstnanců, tak na straně zaměstnavatelů.

4.4. Společné jednání člena statutárního orgánu a prokuristy

Občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, vzbudil mezi odbornou veřejností diskuzi o možnosti společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy.¹⁶⁸ Právní úprava účinná před 1. 1. 2014 v důsledku skutečnosti, že obchodní korporace jednala přímo prostřednictvím svého statutárního orgánu a prokurista byl pouhým jejím zástupcem, výkladem § 13 odst. 1 ObchZ jasně určovala, že jejich společné jednání není možné. Účinná právní úprava však učinila ze členů statutárního orgánu též zástupce, čímž se diskuze o možnosti společného jednání znovu otevřela. Odpověď na možnost takového jednání musíme hledat v charakteru prokury, charakteru zastoupení členem statutárního orgánu a zároveň v rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy.

---

¹⁶⁶ Nebo pokud by nebyl tak jeho předseda.

¹⁶⁷ BLAŽEK, Pavel. Pozměňovací návrh k vládní návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony (sněmovní tisk 642). [cit.5-5-2017]. Dostupný z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=129412&pdf=1.

¹⁶⁸ CHSH KALIŠ & PARTNERS. Statutární orgán může jednat za společnost spolu s prokuristou, judikatura ale stále chybí. [pravniprostor.cz \[online\]. \[cit.5-5-2017\]. Dostupný z: http://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/statutarni-organ-muze-jednat-za-spolecnost-spolu-s-prokuristou-judikatura-ale-stale-chybi](http://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/statutarni-organ-muze-jednat-za-spolecnost-spolu-s-prokuristou-judikatura-ale-stale-chybi).

Průvrženci možnosti, že jde o dovolené nastavení společného způsobu jednání za společnost, často argumentují zahraniční právní úpravou. P. Široký, který je zastáncem možnosti společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy, v rozhovoru pro Právní prostor,¹⁶⁹ upozorňuje na právní úpravu společného zastoupení v německy hovořících státech.¹⁷⁰

V Německu tuto problematiku u akciových společností upravuje „*tzv. akciový zákon (§ 78 odst. 3 Aktiengesetz), který se v praxi používá analogicky i pro společnosti s ručením omezeným. Možnost společného jednání člena statutárního orgánu s prokuristou pro veřejné obchodní společnosti zakotvuje německý obchodní zákoník (§ 125 odst. 3 Handelsgesetzbuch).*“¹⁷¹ V Rakousku jsou jednotlivé společnosti upraveny ve zvláštních zákonech.¹⁷²

V německé právní úpravě však není tento způsob společného jednání za společnost možný, jak upozorňuje P. Široký, pro všechny obchodní korporace, nýbrž pouze pro ty, které mají kolektivní statutární orgán, kdy je zastupují buď společně dva členové statutárního orgánu, nebo jeden spolu s prokuristou (dále také jako „*německý model*“), kterému společenská smlouva rozšířila rozsah jeho zástupčího oprávnění nad rámec jeho zmocnění při činnostech během běžného provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky.¹⁷³ Odpůrci možnosti tohoto způsobu jednání P. Čech a P. Šuk považují za hlavní důvod pro nemožnost aplikace závěrů ze zahraničních úprav do českého právního prostředí skutečnost, že v české úpravě, na rozdíl od zahraniční, absentuje výslovné rozdělení, které by upravovalo, kdy je způsob jednání nepřipustně omezen a kdy možné zjednodušení.¹⁷⁴ Skutečnost, že v české právní úpravě toto rozdělení není, je nesporné. Domnívám se však, že výkladem tohoto

---

¹⁶⁹ ŠVANDELÍKOVÁ, Klára. Rozhovor: Pavel Široký - Nová civilní legislativa umožňuje společné jednání prokuristy se statutárním orgánem. [pravniprostor.cz](http://www.pravniprostor.cz) [online]. [cit. 10-3-2017].

Dostupný z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/rozhovor-pavel-siroky>.

¹⁷⁰ Podrobněji: BRUNSCHWEILER, Stefan. Duties & Responsibilities of Directors [online]. © CMS Legal Services EEIG (March 2015) – nordisk-buero.com. [cit. 10-2-2017]. Dostupné z: <http://goo.gl/BdNN9c>. str. 7 a str 47.

¹⁷¹ ŠVANDELÍKOVÁ, Klára. Rozhovor: Pavel Široký - Nová civilní legislativa umožňuje společné jednání prokuristy se statutárním orgánem. [pravniprostor.cz](http://www.pravniprostor.cz) [online]. 2015. [cit. 10-2-2017]. Dostupný z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/rozhovor-pavel-siroky>.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 33.

institutu můžeme dospět k poznání obdobného pravidla a proto je argumentace zahraniční úpravou u tohoto institutu na místě.

Rozšíření rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy není podle P. Širokého proti právu. Pro prokuristu, kterému byla prokura udělena pouze pro určitou konkrétní pobočku nebo některý obchodní závod, by podle mého názoru rozšířením takové prokury šlo o výklad v nesouladu s výkladovými ustanoveními § 2 OZ, neboť by se rozcházel s charakterem prokury, jak ji měl na mysli zákonodárce.¹⁷⁵ Zároveň za předpokladu, že by rozšíření možné bylo, si lze těžko představit, že v případě společného jednání jednatele a prokuristy by u každého podpisu prokurista přemýšlel, zda dané jednání je v rámci jeho působnosti či nikoliv. Spíše by docházelo k tomu, že by spolupodepisoval vše. Z toho důvodu se domnívám, že v případě prokury svěřené pouze pro konkrétní pobočku nebo závod by společné jednání jednatele a prokuristy mohlo vést k nepříznivým důsledkům v podobě nejistoty v otázce platnosti takových jednání.

Jiná situace by byla u prokury, která by nebyla omezena na pobočku nebo závod a prokurista by byl oprávněn zcizovat nemovité věci. V takovém případě by rozsah prokuristova zmocnění byl natolik široký, že spolupodepisování si lze představit. Naneštěstí navzdory tomu, že zákon stanoví šíři zmocnění prokuristy v tomto případě tak široce, praxe českých soudů vykládá pojem prokury úžeji.¹⁷⁶

K německému modelu, kdy stanovení sekundárního způsobu zastoupení by vedlo k ulehčení při zastoupení, se přiklání též K. Eichlerová.¹⁷⁷ Za nepřipustnou, z důvodu zásahu do vnější působnosti člena statutárního orgánu, naopak považuje případ, kdy by šlo o ztížení

---

¹⁷⁵ Viz Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze). Ze dne 3.2.2012. [cit.5-5-2017]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. Str. 112. K § 450 až § 456. Zde K. Eliáš jako východisko uvádí právní úpravu tohoto institutu v Obchodním zákoníku, stanovena prokura jakožto zvláštní smluvní zastoupení a dále je hovořeno o limitech tohoto zastoupení.

¹⁷⁶ Více na: EICHLEROVÁ, Kateřina. Může prokurista překročit své zástupčí oprávnění? OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [online]. [cit. 10-2-2017]. Dostupný z: <https://www.obczan.cz/clanky/muze-prokurista-prekrocit-sve-zastupci-opravneni>.

¹⁷⁷ EICHLEROVÁ, Kateřina. OBCZAN LIVE: Společné zastupování prokuristy a člena statutárního orgánu – ano nebo ne? [online]. OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [cit. 11-2-2017]. Dostupný z: <https://www.obczan.cz/clanky/obczan-live-spolecne-zastupovani-prokuristy-a-clena-statutarniho-organu-ano-ne-ne?do=detail-export>.

zastoupení, kupříkladu pro obchodní korporaci s individuálním statutárním orgánem, kdy by byl způsob zastoupení stanoven na společný s prokuristou.

Dalšími přívrženci názoru, že společné jednání je možné, jsou B. Havel a kolektiv autorů, kteří sepsali Velký komentář k Občanskému zákoníku Svazek 3.¹⁷⁸ Podle nich nic nebrání tomu, aby zakladatelské právní jednání za předpokladu, že bude sledovat limity prokury, spojilo jednání člena statutárního orgánu a prokuristy, když zároveň nedojde k omezení jednatelského oprávnění a prokurista nebude nahrazovat statutární orgán.¹⁷⁹

Z důvodu, že společné jednání prokuristy a člena statutárního orgánu je v Rakousku a Německu při splnění podmínek z minulého odstavce po právu, se můžeme setkat se snahou obchodních korporací z těchto zemí zavést obdobnou praxi též u svých „dceřiných společností“ v České republice.¹⁸⁰ Možnost zápisu tohoto způsobu jednání za obchodní korporaci je rejstříkovými soudy posuzována rozdílně. Můžeme se tak setkat i se zapsaným společným jednáním člena statutárního orgánu a prokuristy.¹⁸¹

Umožnění užití „německého modelu“ by pro obchodní korporace, které mají kolektivní statutární orgán se stanovením způsobu jednání na společné jednání dvou členů a jednotliví členové takového orgánu jsou osoby sídlící mimo ČR, by vedlo k snížení administrativní zátěže s tím, že by bylo zachováno „pravidlo čtyř očí“.

Proti uvedenému názoru stojí názor, že se jedná o pouhé vnitřní omezení, ačkoliv zapsané do obchodního rejstříku, tudíž porušení tohoto „způsobu jednání“ by nemělo účinky vůči třetím osobám. Toto stojí kategoricky proti následku porušení způsobu jednání za společnost způsobujícího zdánlivost tohoto jednání.

---

¹⁷⁸ HAVEL, Bohuslav a kolektiv in MELZER, Filip. TÉGL, Petr a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-87576-73-1. Str. 101.

¹⁷⁹ Tamtéž. Str. 101.

¹⁸⁰ ROSICKÝ, Zdeněk. Může podle nové úpravy jednat prokurista společně s jednatel? Bulletin advokacie. 2014. [cit. 12-2-2017]. Dostupný z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/muze-podle-nove-upravy-jednat-prokurista-spolecne-s-jednatel?browser=mobi>.

¹⁸¹ Hledáním v obchodním rejstříku jsem našel kupříkladu: VELOX - WERK s.r.o., způsob jednání: Společnost zastupují vždy dva jednatelé společně, nebo jeden jednatel s prokuristou. Zapsáno dne : 6.1.2016. Dále: Sarantis Czech Republic, s.r.o., KOSTAL CR, spol. s r.o.

Stav právní nejistoty se pokusil změnit obchodněprávní senát číslo 14 Vrchního soudu v Praze, který v rámci své rozhodovací činnosti vydal v dané věci několik usnesení věnujících se dané problematice.¹⁸² Vzhledem k tomu, že jde o usnesení téhož senátu v skutkově i právně obdobných věcech, obsahují tato usnesení obdobná zdůvodnění. Usnesením sp. zn.: 14 Cmo 576/2014 prohlásil Vrchní soud v Praze zápis upravující společné jednání člena statutárního orgánu a prokuristy za „*bez dalšího neplatný dle § 588 věty první o. z.*“.¹⁸³ Přitom zároveň neuvedl, o jaký důvod uvedený v tomto ustanovení neplatnost opírá. Můžeme však dovodit, že tímto důvodem je rozpor se zákonem, který pravděpodobně spatřuje v porušení zákazu společného jednání jednatele a člena statutárního orgánu z důvodu rozdílného charakteru jejich zastoupení. Takový zákaz však v zákoně výslovně nenajdeme. Vycházejí z § 1 odst. 2 OZ se přikláním k názoru, že díky tomu, že zákon tento odchylný způsob jednání výslovně nezakazuje, je možno ho takto stanovit. Z toho důvodu je vhodnější vyjít z vlastního právního názoru. Já se přikláním k názoru, že tento způsob jednání je možný, pokud půjde o výše zmíněný „německý model“.

Vrchní soud v Praze dále nerozlišoval, zda jde o případ obchodní korporace s individuálním statutárním orgánem nebo kolektivním. V daném případě šlo o přesnou aplikaci výše zmíněného „německého modelu“ tedy mělo jít o zlehčení, nikoliv omezení pozice člena statutárního orgánu.

V odůvodnění tohoto usnesení Vrchního soudu zaznívají některé z argumentů odpůrců zákonnosti společného jednání. Vrchní soud uvedl, že komparativní výklad z hlediska systematiky výkladu slouží pouze jako podpůrná metoda výkladu, vedle toho označil argumentaci pravidlem „čtyř očí“ a dosažitelností některého z jednatelů za nevýznamnou. Jednatelské oprávnění člena statutárního orgánu označil jako *sui generis*, která „*má základ v zakladatelském jednání a jmenování (volbě) do funkce*“¹⁸⁴ a není postaveno na roveň

---

¹⁸² Kupříkladu: Usnesení Vrchního soudu, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014 (dostupnost uvedena níže v dalším odkazu na toto usnesení) a Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.8.2015. Sp.zn: 14 Cmo 184/2014. In: Právní rádce [odborný časopis]. 3/2016 Str. 112.

¹⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014. [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>. Autor změnil pád slova neplatné, pro potřeby textu.

¹⁸⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014. [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>.

prokuristovi, jehož oprávnění vychází ze zvláštního druhu smluvního zastoupení. Následně se věnoval limitům prokury, které spatřoval v činnostech souvisejících s provozem závodu, což porovnával se zbytkovou působností náležející statutárnímu orgánu. Prokurista není orgánem obchodní korporace a v rámci systematiky obchodního rejstříku jsou údaje o prokuristech uvedeny zvlášť pro členy statutárních orgánů a prokuristy. Nakonec Vrchní soud uvedl argument *ad absurdum*, kdy v případě, že by bylo povoleno společné jednání jednatele a prokuristy, by bylo možno „(...) zrovna tak přiznat oprávnění jednat společně se členem statutárního orgánu i dalším osobám, jež jsou ve vztahu smluvního či zákonného zastoupení k dané právnické osobě.“¹⁸⁵ Tímto by byl podle jeho názoru popřen význam existence statutárního orgánu. Takovýto způsob jednání za společnost označil za vnitřní omezení dle § 47 ZOK a § 453 OZ a odvolání zamítnul.¹⁸⁶

Stěžejní argument Vrchního soudu, že by povolení společného jednání vedlo k oslabení samotného významu existence statutárního orgánu, považuji ve světle právní úpravy zavedené rekodifikací za přehnaný. Přestože je institut statutárního orgánu svou povahou jedinečný, prokurista rozsahem činností a povinnostmi, které vykonává, mu stojí velmi blízko a to zejména z důvodu, že při výkonu prokury nepotřebuje zvláštní plnou moc, má povinnost péče řádného hospodáře a neomezenou odpovědnost za škodu při výkonu své funkce.

Takové postavení žádá „další osoba“,¹⁸⁷ na kterou upozorňoval Vrchní soud, nemá. V otázce, zda prokura není orgánem obchodní korporace, však souhlasím s názorem Vrchního soudu, tedy že není. V rámci systematiky zákona o obchodních korporacích, se v 7. dílu hovoří o orgánech obchodní korporace, kde prokura není uvedena, což je podle mého názoru podstatnější, než zdánlivé nebezpečí pro význam existence statutárního orgánu. Na druhou stranu, takový pohled na věc může být přehnaně formalistický a sám o sobě nezakládá bez dalšího nemožnost stanovení tohoto způsobu jednání.

---

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Podobnou myšlenkovou konstrukci s obdobným výsledkem vystavěl J. Lasák v komentáři k ZOK: LASÁK, Jan a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. Str. 391.

¹⁸⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014. [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>.

V argumentaci Vrchního soudu v Praze vyjádřenou v odůvodnění tohoto usnesení¹⁸⁸ považují za nedostatečnou skutečnost, že Vrchní soud neoddělil případ, kdy se o omezení jednatelského oprávnění jedná¹⁸⁹ od případu, kdy by nešlo o omezení jednatelského oprávnění, ale naopak o zjednodušení ulehčující členům statutárního orgánu každodenní jednání.¹⁹⁰ V případě omezení, že by se jednalo o omezení jednatelského oprávnění, tak souhlasím s názorem Vrchního soudu v Praze o nemožnosti takto nastaveného způsobu jednání. V druhém případě, kdy by došlo ke zjednodušení jednání se zachováním pravidla čtyř očí, se domnívám, že je správné, aby tento způsob jednání byl zapsán do obchodního rejstříku a jednání učiněná podle něj byla platná. Vrchní soud se však kategoricky postavil proti jakékoliv možnosti společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy s účinky pro třetí strany.

Rozhodovací praxe nižších soudů není jednotná, když některé rejstříkové soudy tento způsob jednání zapisují a jiné nikoliv. Nejvyšší soud se o sjednocení pokusil, když předmětné rozhodnutí Vrchního soudu v Praze vydal ve své Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.¹⁹¹ Není proto příliš pravděpodobné, že by se situace ohledně možnosti společného jednání statutárního orgánu a prokuristy v blízké době měla změnit.

Právní úprava způsobu jednání za společnost má za cíl zvýšení právní jistoty třetích stran. Přestože se s názorem Vrchního soudu neztotožňuji, můžeme vzhledem k tomuto rozhodnutí, u rejstříkových soudů očekávat zvýšené množství odmítnutí zápisu tohoto společného jednání jako způsobu jednání. Nejnovější komentář občanského zákoníku se přiklání k názoru

---

¹⁸⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014 [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>.

¹⁸⁹ Korporace s jednočlenným statutárním orgánem, kdy způsob jednání by byl stanoven, že člen statutárního orgánu jedná společně s prokuristou.

¹⁹⁰ Jednalo by se o obchodní korporace s kolektivním statutárním orgánem, která má způsob jednání stanoven, kupříkladu že je zastupují vždy dva členové představenstva. Kdy každodenní praxi by zjednodušilo připuštění možnosti, aby ji zastoupil jeden člen představenstva a prokurista.

¹⁹¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4.8.2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014 (uveřejněný pod č. 42/2016 Sb. Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních). [cit. 10-2-2017]. Dostupné z <http://sbirka.nsoud.cz/cz/prokura-statutarni-organ.p3481.html?q=prokura>.

Vrchního soudu.¹⁹² Vzhledem k výše uvedenému můžeme očekávat, že obchodní korporace se přestanou snažit o zapsání tohoto způsobu jednání.

V současné době tedy soudy nejvyšších stupňů, zastávají názor, že porušení zapsaného společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy jakožto způsobu jednání, je vzhledem k této judikatuře vnitřním omezením. Z toho důvodu porušení tohoto „způsobu“ nemá účinky vůči třetím osobám. V případě, že půjde o obchodní korporaci s kolektivním orgánem se společným způsobem jednání dvou členů statutárního orgánu, bude třeba zdánlivé jednání učinit perfektním podpisem druhého člena a smlouva bude podepsána až okamžikem připojení tohoto druhého podpisu.

Komplikovaná situace nastane v případě, kdy rejstříkový soud zapíše/zapsal¹⁹³ tento způsob jednání, které soudy nejvyšších stupňů nepovažují za možný. Může se jednat o obchodní korporace s kolektivním statutárním orgánem, kterým zakladatelské právní jednání určilo způsob jednání jako společné jednání dvou členů statutárního orgánu nebo společné jednání jednoho člena statutárního orgánu a prokuristy. Smlouvy podepsané druhým způsobem, by pak podle názoru Vrchního soudu nebyly provedeny náležitým způsobem jednání, byly by zdánlivé a obchodní korporaci by nezavazovaly. Podle principu materiální publicity obsaženém v § 8 ZVR, by zastoupená korporace nemohla namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti. Vzhledem k tomu, že samotná zastoupená obchodní korporace by byla ve víře, že právní jednání bylo bezvadné, by k tomu však stejně nedošlo. Pokud by bylo na základě tohoto právního jednání plněno, jednalo by se o bezdůvodné obohacení na obou stranách, které by v praxi nejčastěji zhojilo až vydržení. Pokud by ke zhojení nedošlo, ale vznikla naopak škoda, bylo by možné uplatnit právo na náhradu škody vůči státu, který tento způsob jednání zapsal, a to na základě zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

---

¹⁹² JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1. Str. 223.

¹⁹³ Viz případy, které jsem našel a uvedl v poznámce pod čarou č. 181 na začátku této kapitoly.

Závěrem lze k možnosti společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy říci, že bez změny v ustálené judikatuře v otázce výkladu pojmu prokury¹⁹⁴ není příliš pravděpodobné, aby soudy rozhodovaly ve prospěch možnosti tohoto jednání. Pohled na širší oprávnění prokuristy je zcela odlišný, než například v Německu, kde limitem prokury je pouze to, že prokurista nemůže zatěžovat nemovitosti.¹⁹⁵ Vzhledem k europeizaci českého práva a praktickým důsledkům povolení tohoto institutu je, podle mého názoru, do budoucna pravděpodobné, že dojde k výslovnému povolení v české právní úpravě ve prospěch společného jednání podle německého modelu. Vhodným řešením by tak mohlo být zařazení společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy do další novelizace občanského zákoníku, jako tomu bylo v případě jednání členů statutárního orgánu se zaměstnanci.

4.5. Vývoj judikatury v otázce důsledků porušení způsobu jednání

Při pohledu na současný stav judikatury je třeba nejprve pohlédnout na historický vývoj judikatury na soudech vyšších stupňů a zejména na Nejvyšším soudě. Na prvním místě uvádím rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 198/2002, který určení způsobu jednání jasně oddělil od vnitřního omezení jednatelského oprávnění.¹⁹⁶

V odpovědi na otázku platnosti právního jednání při porušení způsobu jednání jsme se mohli setkat se dvěma hlavními názorovými proudy. Příkladem prvního byl rozsudek Nejvyššího soudu, podle kterého porušení způsobu jednání nešlo považovat za řádné jednání obchodní korporace a jako takové bylo absolutně neplatné.¹⁹⁷

Opačným směrem se vydal Vrchní soud v Praze, když se ve svém usnesení sp. zn.: 9 Cmo 559/2003 s tímto názorem zcela rozešel a toto ustanovení vyložil tak, že porušení způsobu jednání vede k pouhé relativní neplatnosti. Tento závěr odůvodnil tím, že

---

¹⁹⁴ Více na: EICHLEROVÁ, Kateřina. Může prokurista překročit své zástupčí oprávnění? [online]. OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [cit.10-2-2016]. Dostupný z:

<https://www.obczan.cz/clanky/muze-prokurista-prekrocit-sve-zastupci-opravneni>.

¹⁹⁵ ARDIZZONI, Marco, a KOLEKTIV. German tax and business law. Sweet & Maxwell. London 2005. ISBN 0 421 913 304. [cit.4-5-2017]. Dostupné z: <https://goo.gl/u9w4ES>. Str. 7058.

¹⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2002, sp. zn: 29 Odo 198/2002. [cit.4-7-2017]. Dostupné na <http://kraken.slv.cz/29Odo198/2002>.

¹⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.6.2001, sp. zn: 29 Cdo 695/2000. [cit.4-7-2017]. Dostupné na: <http://kraken.slv.cz/29Cdo695/2000>.

relativní neplatnost zde byla na ochranu právnické osoby, jednající mimo svůj způsob zastoupení.¹⁹⁸ Toto usnesení Vrchního soudu je ojedinělé a též odborná veřejnost se postavila proti němu, například O. Řeháček ve své publikaci v reakci na tento rozsudek považuje takové právní jednání za zdánlivé, neboť mu chybí náležitost právního jednání a to vůle.¹⁹⁹

Třetí směr, který můžeme ve vztahu k vývoji judikatury v otázce důsledku porušení způsobu jednání nalézt, je rozsudek Nejvyššího soudu.²⁰⁰ Ten v tomto rozsudku dovedl, že nejde ani o absolutní neplatnost, ani o relativní neplatnost, nýbrž „*takto učiněný právní úkon není právním úkonem společnosti (nelze jej společnosti přičítat) a nezavazuje ji.*“²⁰¹ Vzhledem k tomu, že důsledkem porušení způsobu jednání za obchodní korporaci není ani neplatnost, můžeme v souladu s § 553 odst. 2 OZ dovozovat, že takové právní jednání je zdánlivé a lze ho zhojit pouze jednáním další zmocněné osoby, čímž by byl dodržen stanovený způsob jednání a tím je právní jednání zhojené.²⁰²

Pokud se v průběhu 10 let názor českých vrcholných právních kapacit na výklad některého institutu třikrát tak radikálně změnil, domnívám se, že vzhledem k takové inkonzistenci můžeme do budoucna očekávat další vývoj.

4.6. Důsledky porušení způsobu jednání

Pro určení přesného důsledku porušení způsobu jednání je třeba vyjít z charakteru zastoupení členem statutárního orgánu. Této problematice byla věnována kapitola 2.3. o charakteru zástupčího oprávnění. Na základě tohoto východiska bude možno rozhodnout o aplikaci ustanovení obecné právní úpravy zastoupení a s tím spojenými důsledky.

---

¹⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 4.2004, sp. zn.: 9 Cmo 559/2003-238. [cit.4-5-2017]. Dostupné na: <http://kraken.slv.cz/VSPHA9Cmo559/2003>.

¹⁹⁹ ŘEHÁČEK, Oldřich. Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. Str. 46.

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.10.2010, sp. zn: 29 Cdo 2636/2009. [cit.4-7-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo2636/2009>.

²⁰¹ Tamtéž. Pro potřebu textu jsem odstranil v citaci specifikaci druhu společnosti v podobě 2x slova akciové, neboť daný případ lze vztáhnout na všechny obchodní korporace.

²⁰² K tomu více v kapitole 2.3. věnující se charakteru zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu.

T. Dvořák v komentáři J. Švestky má za to, že jednání, které je porušením způsobu, je zdánlivé podle § 551 OZ, neboť vůle zastoupené právnické osoby je řádně projevna pouze v případě, když za ni jednají její zástupci v souladu se způsobem jednání.²⁰³

Může tak dojít k situaci, kdy člen kolektivního statutárního orgánu obchodní korporace se způsobem jednání minimálně dvou členů statutárního orgánu, smlouvu se třetí stranou podepíše sám. V okamžiku podpisu smlouvy není dodržen způsob jednání za společnost, protože ji v zastoupení obchodní korporace podepsal pouze on. Z hlediska zastoupené obchodní korporace jde o jednání, které je pro ni nezávazné. T. Dvořák v komentáři podrobněji nerozebírá, jaký klíč lze použít na rozlišení právního jednání, které zaváže samotného člena statutárního orgánu a které jednání bude zdánlivé.²⁰⁴

Odpovědi na tuto otázku se věnují P. Čech a P. Šuk ve své publikaci Právo obchodních společností. Tito dva autoři souhlasí s nezpochybnitelným závěrem, že jednání, které nebude v souladu se způsobem zapsaným v rejstříku, nebude pro obchodní korporaci závazné, s výjimkou případu, kdy se třetí osoba u jednání provedených do 16 dne od zveřejnění dovolá třetí osoba, že o nich nemohla vědět.²⁰⁵ V odpovědi na otázku závaznosti pro jednajícího člena statutárního orgánu vycházejí z obecné úpravy zastoupení v § 440 OZ s poukazem na princip dobré víry třetí strany, ve které třetí strana s ohledem na princip materiální publicity nemohla být, nezavazuje ani tohoto jednajícího člena statutárního orgánu.²⁰⁶

Jednání, při kterých by nebyla vůle korporace projevna řádným způsobem, by byla zdánlivá a obchodní korporaci by nezavazovala. To by nebránilo tomu, aby byla vůle dodatečně projevna v potřebná formě, kupříkladu, pokud by podpis připojili další členové statutárního orgánu. Perfektnost tohoto jednání, by podle P. Čecha a P. Šuka nastala až okamžikem připojení poslední podpisu vyžadovaného daným způsobem jednání.²⁰⁷ K možnosti ratihabice jednání, která porušují způsob jednání se však P. Čech a P. Šuk staví

---

²⁰³ DVOŘÁK, Tomáš in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. Str. 542.

²⁰⁴ Tamtéž. Str. 542.

²⁰⁵ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 47-48.

²⁰⁶ Tamtéž. Str. 48.

²⁰⁷ Tamtéž. Str. 49.

spíše negativně, neboť podle nich jednání, které je v rozporu se způsobem jednání neexistuje a proto není možné ho dostatečně schválit.²⁰⁸ Opačný názor zastává J. Dědič, podle něhož jednání, které porušuje způsob jednání právnickou osobu nezavazuje, ale o jednání se jedná, proto je podle něj toto jednání dodatečně schválně.²⁰⁹ Sám se přiklání k názoru, který v současné době zastává též Nejvyšší soud, tedy že právní jednání, které nebylo vykonáno projevením vůle potřebných osob je zdánlivé.²¹⁰ Obchodní korporaci může takové jednání, jak správně uvádějí P. Čech a P. Šuk, vázat pouze pokud je dodatečně projevena vůle osob, aby byl dodržen způsob jednání.²¹¹

Při porušení způsobu jednání je nejprve třeba zohlednit vztah jednání vůči zápisu v obchodním rejstříku. Nejběžnější je klasické porušení určeného způsobu jednání v situaci, kdy způsob jednání určený ve stanovách je v souladu se způsobem zapsaným v obchodním rejstříku. V tom případě bude tomuto jednání scházet projevená vůle a bude zdánlivé podle § 551 OZ. Náhradu škody si proti takto jednajícímu členovi obchodní korporace budou moci nárokovat obchodní korporace, jejímž členem statutárního orgánu daný člen statutárního orgánu je.

Druhým případem je situace, kdy způsob jednání stanovený společenskou smlouvou a způsob jednání zapsaný v obchodním rejstříku, nejsou ve shodě. K takovému případu může dojít po změně způsobu jednání. Může se například jednat o kolektivní statutární orgán, jehož členové jednali samostatně a nejvyšší orgán obchodní korporace svým rozhodnutím změnil způsob jednání ve společenské smlouvě na společný, případně došlo k odvolání člena statutárního orgánu. Tyto změny však ještě nebyly zapsány do obchodního rejstříku, případně se nacházíme v mezidobí trvajícím do uplynutí výše zmíněného šestnáctého dne. V období od zápisu do uplynutí šestnáctého dne převládne ochrana oprávněných třetích osob, kdy tyto

---

²⁰⁸ Tamtéž. Str. 89.

²⁰⁹ DĚDIČ, Jan. Porušení pravidla „čtyř očí“ při zastupování právnické osoby členy statutárního orgánu (s akcentem na obchodní korporace). [Sborník Karlovarské právnické dny. Ročník 2017]. ISBN 978-80-7502-209-7. Str. 456.

²¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.10.2010, sp. zn: 29 Cdo 2636/2009. [cit.4-7-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo2636/2009>.

²¹¹ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 48.

osoby budou moci prokázat, že o daném zápisu nevěděly, nebo se s danou informací nemohly seznámit.²¹²

V případě porušení způsobu jednání, který není v souladu se zápisem v obchodním rejstříku, je proti sobě postavena zásada materiální publicity zápisu v obchodním rejstříku spojená s dobrou vírou v zápis třetích stran a skutečný stav. Nejvyšší soud ve svém rozsudku správně považoval za rozhodující přípustnost existence dobré víry druhé strany v zápis v obchodním rejstříku.²¹³ Tento rozsudek byl vydán před rekonstrukcí, vzhledem k dnes účinné právní úpravě a k právní argumentaci obsažené v tomto rozsudku ho považuji za stále relevantní.

Zápis způsobu jednání do obchodního rejstříku má pouze deklaratorní charakter, proto jednání, která jsou činěna v souladu s nově stanoveným způsobem jednání, jsou bezvadná již od účinnosti rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti měnícího způsob jednání. V době mezi změnou způsobu jednání a okamžikem, kdy se této změny bude obchodní korporace moci dovolávat vůči třetím osobám bez toho, aby mohly prokázat svou neznalost, se můžeme setkat s případem, kdy vedle sebe řádně koexistují jednání provedená podle původního a nového způsobu jednání. Platí, že oba tyto druhy jednání jsou platné a přičitatelné společnosti. Tato ochrana dobré víry třetích osob jde k tíži samotné obchodní korporaci, která se však může proti svému zástupci porušujícímu způsob jednání dovolat náhrady škody.

Otázce aplikace obecných ustanovení o zastoupení a nejistotě spojené s aplikací ostatních obecných ustanovení na jednání člena statutárního orgánu jsem se věnoval v kapitole 2.3. o charakteru zástupčího oprávnění statutárního orgánu. Domnívám se, že na případ nedodržení způsobu jednání se může aplikovat § 436 odst. 1 OZ, kdy pro případ nejistoty, zda se jedná o zastoupení, platí, že zástupce jedná vlastním jménem. Aplikace tohoto pravidla se v praxi však příliš případů nedotkne, neboť v případě písemných smluv vede označení stran, ať už v záhlaví nebo na místě podpisu, k tomu, že v takovém případě nebývá pochybnost o tom, na čí účet mělo být jednáno. Jako méně jasnou situaci si lze představit případ, kdy

---

²¹² ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770. Str. 50 – 51.

²¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.12.2007, sp. zn.: 21 Cdo 265/2007. [cit.4-7-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/21Cdo265/2007>.

je jednání učiněno v ústní formě. Z toho důvodu se tak můžeme setkat se situací, kdy by člen statutárního orgánu mohl zavázat sám sebe.

V praxi se častěji vyskytne případ, kdy druhá strana nebude v dobré víře v zápis způsobu jednání a jednání tak nebude zavazovat nikoho. Ve vztahu mezi členem statutárního orgánu a obchodní korporací, kterou zastupuje, se pak mohou uplatnit důsledky uvedené v kapitole 3.1.1. o důsledcích překročení zástupčího oprávnění

4.7. Dílčí shrnutí

Způsob jednání má za cíl poskytnout co nejvyšší možnou míru jistoty třetím osobám. Jednání, u kterých nebyl způsob jednání dodržen, jsou zdánlivá pro nedostatek projevené vůle.

V otázce možnosti jednání členů statutárního orgánu se zaměstnanci, v době od 1.1.2014 do 27.2.2017, vykládal Nejvyšší soud ustanovení § 164 odst. 3 OZ jako výlučný způsob jednání, oproti podle mého názoru vhodnějšímu výkladu, že se jedná o sekundární způsob zastoupení.

V otázce společného zastoupení členem statutárního orgánu a prokuristy se Vrchní soud ve svém výkladu staví negativně k možnosti, že zákon tento způsob jednání umožňuje. S poukazem na praktičnost konceptu doufám, že se jeho názor změní.

5. ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se pokusil zpracovat problematiku, kdy členové statutárního orgánu vykonávají své jednatelské oprávnění způsobem, který není řádný. V úvodu jsem definoval některé klíčové pojmy s důrazem na svéprávnost právnické osoby a charakter zástupčího oprávnění. V otázce svéprávnosti právnické osoby jsem dospěl v kapitole 2.1. k závěru, že je vhodné na ni hledět jako na osobu mimo kategorii svéprávnosti a nesvéprávnosti s výjimkou případu, kdy pravidla střetu zájmu nebyla dodržena a jiné řešení není dostupné. V otázce charakteru zastoupení a aplikovatelné právní úpravy jsem v kapitole 2.3. došel k závěru, že se jedná o zastoupení *sui generis* a uplatní se na něj některá všeobecná ustanovení o zastoupení a o zastoupení podnikatele v rozsahu, ve kterém neodporují zvláštní právní úpravě.

V otázce, zda lze zástupčí oprávnění překročit, jsem v kapitole 3. vyšel z možnosti omezení zástupčího oprávnění, z působnosti členů statutárního orgánu a dospěl jsem k závěru, že překročení je možné. Ve většině případů se účinky tohoto překročení s ohledem na aplikaci § 162 NOZ a § 47 ZOK uplatní pouze ve vztahu dovnitř. Důsledkem takového překročení tak může být porušení péče řádného hospodáře s výjimkou případů, kdy bylo jednáno v obhajitelném zájmu obchodní korporace. V kapitole 3.2. jsem analyzoval případy, kdy by překročení zástupčího oprávnění mohlo mít účinky navenek. Dospěl jsem k závěru, že překročení jednatelského oprávnění s účinkem navenek je možné v případech vymezených v § 48 ZOK a v situaci, kdy byl úpadek řešen formou konkursu, nebo ve specifickém případě, kdy druhá strana zjevně o omezení věděla a pokud by toto jednání bylo zároveň v rozporu s dobrými mravy.

Kapitolu 4 jsem věnoval problematice nedodržení způsobu jednání s důrazem na judikaturu. V případě, kdy nebyl dodržen způsob jednání, nebyla vůle obchodní korporace projevena způsobem přičitatelným obchodní korporaci a toto jednání je proto zdánlivé. V otázce společného zastoupení členem statutárního orgánu a prokuristy je Vrchní soud ve svém výkladu negativní k možnosti, že zákon tento způsob jednání umožňuje. S poukazem na praktičnost konceptu doufám, že se jeho názor změní. Za vhodné řešení považuji novelizaci tohoto ustanovení, stejně jako k tomu došlo u zastupování kolektivních statutárních orgánů se zaměstnanci, které vyřešilo tří letou nejistotu panující v otázce platnosti jednání vykonaných v rozporu s tímto způsobem jednáním.

Touto prací jsem se snažil hledat odpovědi na otázky spojené s problematikou výkonu jednatelského oprávnění způsobem, který není řádný a domnívám se, že jsem je našel. Dané závěry se mohou dle mého názoru uplatnit v praxi při výkonu jednatelského oprávnění členů statutárního orgánu.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A JINÝCH PRAMENŮ

6.1. Literatura

- ARDIZZONI, Marco, a KOLEKTIV. German tax and business law. Sweet & Maxwell. London 2005. ISBN 0 421 913 304. [cit.4-5-2017]. Dostupné z: <https://goo.gl/u9w4ES>.
- BLACK, Henry, CAMPBELL, Joseph R. NOLAN a Jacqueline M. NOLAN-HALEY. Blackův právní slovník. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN 80-856-0523-6.
- BLAŽEK, Pavel. Pozměňovací návrh k vládní návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony (sněmovní tisk 642). [cit.5-5-2017]. Dostupný z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=129412&pdf=1.
- BRUNSCHWEILER, Stefan. Duties & Responsibilities of Directors [online]. © CMS Legal Services EEIG (March 2015) – nordisk-buero.com. [cit. 10-2-2017]. Dostupné z: <http://goo.gl/BdNN9c>.
- ČÁP, Zdeněk, JAHELKA, Petr, HEJDA, Jan a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-917-5.
- ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770.
- ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.
- ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ, Irena PELIKÁNOVÁ a Jan DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4.
- ČERNÁ, Stanislava, PLÍVA, Stanislav a KOLEKTIV. Podnikatel a jeho právní vztahy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. Scripta iuridica, no. 13. ISBN 978-80-87146-76-7.

- DEÁK, Marko. Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch. Bratislava: C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-89603-45-9.
- DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-326-5.
- DVOŘÁK, Tomáš. Akciová společnost. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8.
- HAMPEL, Petr. WALDER, Ivo. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-506-1. Dostupné v ASPI.
- HURYCHOVÁ, Klára, TOMÁŠEK, Petr a Michael ZVÁRA. Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3500-2.
- JANOŠEK, Vladimír in PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1.
- JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5837-4.
- JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Lenka ZACHARDOVÁ. Likvidace obchodních společností. V Praze: C.H. Beck, 2017. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-646-3.
- JOSKOVÁ, Lucie: Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost, [Bulletin advokacie 7-8/2014, s. 47]. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné též online: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozdeleni-pusobnosti-v-ramci-kolektivniho-organu-a-jeho-dopad-na-odpovednost?browser=mobi>.
- LASÁK, Jan a kolektiv. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5.

- LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL a KOLEKTIV. Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5.
- LAVICKÝ, Petr, Jiří HANDLAR, Pavel KOUKAL a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 6 svazků. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.
- MADAR, Zdeněk. Slovník českého práva. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-720-1377-7.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana, Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. aktualiz. vyd. ve znění zákona č. 294/2013 Sb. Praha: Leges, 2014. Glosátor. ISBN 978-80-87576-80-9.
- MELZER, Filip, Pavel TÉGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 1-177: velký komentář. Praha: Leges, 2013-. Komentátor. ISBN 978-80-87576-73-1.
- MELZER, Filip, Pavel TÉGL a KOLEKTIV. Občanský zákoník § 419 - 654: velký komentář. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-7502-003-1.
- PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a KOLEKTIV. Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-653-1.
- ŘEHÁČEK, Oldřich. Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010.
- SAENGER, Ingo. Best Interests of the Corporation, Procedural Questions of Enforcing Individual and Corporate Rights and Legal Actions against Board Members, The European Business Law Review, Vol. 26, Issue 1 (2015), [cit. 10-2-2017]. Dostupný z: <http://goo.gl/yTmKfY>.
- SEDLÁČEK, Jaromír, SPÁČIL, Jiří (ed.). Občanské právo československé: všeobecné nauky. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Klasická právnícká díla (Wolters Kluwer ČR). I SBN 978-80-7357-758-2.

- SEDLÁČEK, Jaromír. Obligační právo II. Brno: Právník, 1947. Znovu vydané: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-511-3.
- ŠOVAR, Jan, Aleš KRÁLÍK, Jiří BERAN, Daniela DOLEŽALOVÁ a KOLEKTIV. Zákon o investičních společnostech a investičních fondech: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-783-6.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. Zákon o obchodních korporacích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-540-4.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana, Stanislav PLÍVA a Miloš TOMSA. Obchodní zákoník: komentář. V Praze: C.H. Beck, 1994. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-354-7.
- ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA a KOLEKTIV. Občanský zákoník: komentář. Svazek 1. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 6 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2.
- TICHÝ, Luboš. Obecná část občanského práva. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, xviii, Právní praxe. ISBN 978-80-7400-483-4.
- VRAJÍK, Michal. Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Olomouc: Anag, 2014. Právo (Anag). ISBN 978-80-7263-846-8.

6.2. Články

- ČECH, Petr. Ke svéprávnosti právnické osoby a postavení člena statutárního orgánu při jednání za ni (nejen) v situaci zájmového střetu. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 23-24. s. 835. Dostupné také in: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gizv6mrul5zxi4s7haztk&groupIndex=7&rowIndex=0#>.
- DĚDIČ, Jan. Interpretační problémy úpravy opatrovnictví ve vztahu k obchodním korporacím. XXIV. Karlovarské právní dny. Ročník 2016. ISBN 978-80-7502-151-9. Str. 488 – 489.

- DĚDIČ, Jan. Porušení pravidla „čtyř očí“ při zastupování právnické osoby členy statutárního orgánu (s akcentem na obchodní korporace). XXV. Karlovarské právnické dny. Ročník 2017. ISBN 978-80-7502-209-7. Str. 458-459.
- EICHLEROVÁ, Kateřina, Bohumil HAVEL, Jarmila POKORNÁ, Kateřina RONOVSKÁ. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. Právní rozhledy. Ročník 2016, číslo 3. Str. 96-99. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7gnpxg5dsl44tm>.
- EICHLEROVÁ, Kateřina. Může prokurista překročit své zástupčí oprávnění? OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [online]. [cit. 10-2-2016]. Dostupný z: <https://www.obczan.cz/clanky/muze-prokurista-prekrocit-sve-zastupci-opravneni>.
- EICHLEROVÁ, Kateřina. Obchodní korporace a svéprávnost. (článek) [Právní obzor. Číslo 4. Ročník 2014].
- JOSKOVÁ, Lucie: Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost, [Bulletin advokacie 7-8/2014, s. 47]. Dostupné též online: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozdeleni-pusobnosti-v-ramci-kolektivniho-organu-a-jeho-dopad-na-odpovednost?browser=mobi>.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. Problémy nové kodifikace, právnické osoby, jejich orgány, zastoupení a forma právních jednání. [Rekodifikace & Praxe. Ročník 2015, číslo 10. Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s.].
- PELIKÁNOVÁ, Irena: Některé koncepční otázky nové kodifikace soukromého práva, (článek) [Sborník Karlovarské právnické dny 22/2014, s. 189], dostupné z Beck-online: <https://goo.gl/hMxouV>.
- ROSICKÝ, Zdeněk. Může podle nové úpravy jednat prokurista společně s jednatelem? Bulletin advokacie [online časopis]. 2014. [cit. 12-2-2016]. Dostupný z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/muze-podle-nove-upravy-jednat-prokurista-spolecne-s-jednatelem?browser=mobi>.
- TOMÁŠEK, Petr. Právní jednání pověřeného člena kolektivního statutárního orgánu se zaměstnanci – (stále) aktuální otázky, [Právní rozhledy 11/2016, s. 395].

Dostupné v Beck online: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgzpxa4s7geyv643uojtgojv>.

6.3. Elektronické zdroje

- Důvodová zpráva k OZ (konsolidovaná verze) [online]. [cit. dne 26-4-2017]. Ze dne 3.2.2012. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.
- EICHLEROVÁ, Kateřina. Může prokurista překročit své zástupčí oprávnění? [online]. OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [cit.10-2-2016]. Dostupný z: <https://www.obczan.cz/clanky/muze-prokurista-prekrocit-sve-zastupci-opravneni>.
- EICHLEROVÁ, Kateřina. OBCZAN LIVE: Společné zastupování prokuristy a člena statutárního orgánu – ano nebo ne? [online]. OBCZAN.CZ komunitní portál o rekodifikaci [cit. 11-2-2017]. Dostupný z: <https://www.obczan.cz/clanky/obczan-live-spolecne-zastupovani-prokuristy-a-clena-statutarniho-organu-ano-nebo-ne?do=detail-export>.
- CHSH KALIŠ & PARTNERS. Statutární orgán může jednat za společnost spolu s prokuristou, judikatura ale stále chybí. pravni prostor.cz [online]. [cit.5-5-2017]. Dostupný z: <http://www.pravni prostor.cz/clanky/obchodni-pravo/statutarni-organ-muze-jednat-za-spolecnost-spolu-s-prokuristou-judikatura-ale-stale-chybi>.
- PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. Komentář k ustanovení § 66 odst. 2 ZOK. [cit. dne 26-7-2017]. Dostupné: <https://www.obczan.cz/zakon/zok/cast-prvni/hlava-i/dil-8?detail-item-8869-comments-item-1315-expanded=1>.
- ŠVANDELÍKOVÁ, Klára. Rozhovor: Pavel Široký - Nová civilní legislativa umožňuje společné jednání prokuristy se statutárním orgánem. pravni prostor.cz [online]. 2015. [cit. 10-2-2017]. Dostupný z: <http://www.pravni prostor.cz/clanky/obchodni-pravo/rozhovor-pavel-siroky>.

- VESELÝ, Jan. Lze obchodní korporaci s neobsazeným statutárním orgánem jmenovat opatrovníka? [online]. [Epravo.cz – Sběrka zákonů judikatura, právo | www.epravo.cz].[citováno dne 26.5.2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/lze-obchodni-korporaci-s-neobsazenym-statutarnim-organem-jmenovat-opatrovnika-99764.html>.

6.4. Legislativní dokumenty

- Císařský patent č. 946/1811 Sb. zák. soud, obecný zákoník občanský, ze dne 1. 6. 1811. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné in <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugyxhazrrgaydqljq>.
- Návrh zákona, Pracovní verze návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník Část I, ze dne: 17. 8. 2014. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/soubor.aspx?id=109816> .
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:258:0011:0019:CS:PDF>.
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

6.5. Judikatura

- Judgment of the Court of 12 November 1974. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1974:116. [cit. dne 16-6-2017]. Dostupné v: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61974CJ0032#SM>.
- Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné v: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgvpxm6lcmvzf63ttl43temjx&groupIndex=0&rowIndex=0>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 05.01.2011, sp. zn.: 29 Cdo 2651/2009. [cit. 5-5-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo2651/2009>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.6.2001, sp. zn: 29 Cdo 695/2000. [cit.4-7-2017]. Dostupné na: <http://kraken.slv.cz/29Cdo695/2000>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.12.2007, sp. zn.: 21 Cdo 265/2007. [cit.4-7-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/21Cdo265/2007>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2002, sp. zn.: 29 Odo 198/2002 (dostupné z ASPI pod číslem: JUD23157CZ).
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.10.2010, sp. zn: 29 Cdo 2636/2009. [cit.4-7-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo2636/2009>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.08.2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003 (dostupný v ASPI na základě identifikačního čísla ASPI: JUD26617CZ).A232
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.06.2012, sp. zn.: 23 Cdo 4223/2010 (dostupné z ASPI pod číslem: JUD219909CZ)
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 Cdo 301/2010. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné z Beck-Online: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgipwgxrgiydcny&groupIndex=0&rowIndex=0>.

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2013, sp. zn.:32 Cdo 2594/2011. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupné Beck-online: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgnpxm6lcmvzf63ttl4ztgnbw&groupIndex=0&rowIndex=0> .
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4.8.2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014 (uveřejněný pod č. 42/2016 Sb. Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a s právních). [cit.10-2-2016]. Dostupné z <http://sbirka.nsoud.cz/cz/prokura-statutarni-organ.p3481.html?q=prokura>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06.01.2010 sp. zn.: 30 Cdo 3172/2007. [cit. dne 15-6-2017]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgbpxm6lcmvzf63ttl4ytqny&groupIndex=0&rowIndex=0>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4133/2009. [cit. dne 28-4-2017]. Dostupné na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgfpw64s7gzpxg5dsl4ytqmy&groupIndex=3&rowIndex=0>.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.04.2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006, [cit. 3. 2. 2016]. dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.10.2016, sp. zn. 29 Cdo 1817/2016. [cit. dne 26-4-2017]. Dostupný z <http://kraken.slv.cz/29Cdo1817/2016>.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.05.2015, sp. zn.: 29 Cdo 5330/2014 (dostupný v ASPI na základě identifikačního čísla ASPI: JUD307061CZ).
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn.: 29 Cdo 880/2015. (dostupné z ASPI pod číslem: JUD311145CZ). Předposlední odstavec odůvodnění.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn.: 29 Odo 348/2002. [cit. 11-3-2016]. (Dostupné v ASPI pod identifikačním číslem: JUD82465CZ).

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05. 04. 2006, sp.zn. 5 Tdo94/2006, [cit. 8-4-2017]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014 [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.8.2015. Sp.zn: 14 Cmo 184/2014. In: Právní rádce [odborný časopis]. 3/2016 Str. 112.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.9.2015, sp. zn.: 7 Cmo 67/2015. [cit. dne 1-7-2017]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_vks.nsf/WebSearch/08DA21F89F75B630C1257EDD007ACA48?openDocument.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 4.2004, sp. zn.: 9 Cmo 559/2003-238. [cit.4-5-2017]. Dostupné na: <http://kraken.slv.cz/VSPHA9Cmo559/2003>.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.5.2015, sp. zn.: 14 Cmo 576/2014. [cit. 12-2-2017]. Dostupný online: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-iii/dil-2/oddil-2?detail-item-1306-comments-item-4257-expanded=1#paragraf-450>.

7. ABSTRAKT

Název práce: Excesy z jednatelského oprávnění statutárního orgánu

Rekodifikace civilního práva změnila způsob, kterým obchodní korporace jedná. Členové statutárního orgánu nyní jednají za obchodní korporace jako její zástupci. Tento posun, kdy se z členů statutárního orgánu stali pouzí zástupci obchodní korporace, otevřel možnost diskuze ohledně charakteru zástupčího oprávnění a případné možnosti jeho překročení.

Této problematice jsem se ve své diplomové práci s názvem Excesy z jednatelského oprávnění věnoval. V této práci jsem vycházel ze základních východisek, kterými byla šíře zástupčího oprávnění a jeho omezenost ze zákona.

Práci jsem rozdělil do následujících hlavních kapitol. V kapitole věnované základním pojmům jsem se věnoval pojmu statutární orgán, svéprávnosti právnické osoby a charakteru jednatelského oprávnění.

Další kapitola byla věnována možnosti překročení jednatelského oprávnění. Vnitřní členění této kapitoly bylo na překročení jednatelského oprávnění s účinky dovnitř a navenek.

Kapitola o způsobu jednání byla zaměřena na jednání porušující způsob jednání a diskutované rozsudky o jednání porušující způsob jednání ve vztahu k zaměstnancům a o společném jednání jednatele a prokuristy.

Výstupem této práce je, že zástupčí oprávnění je možno překročit, účinky navenek se však uplatní výjimečně. Judikatura soudů vyšších stupňů v oblasti vnitřních omezení a způsobu jednání v posledních letech vykládá relevantní ustanovení restriktivně, což nepovažuji za nejvhodnější.

8. ABSTRACT

Name: A governing body acting beyond its powers

Recodification of civil law has changed the way in which business corporations have been acting. Governing body members are currently representing trade corporations as its representatives. This shift, which is that governing body members became the representatives of business corporations opened the possibility of discussion about the nature of authorization of governing body to act on behalf of the trade corporation and about the possibility of acting beyond its powers.

My thesis was called “A governing body acting beyond its powers”. I used as a base for this work the wide authorization that governing body possesses in acting on behalf of the trade corporation and its possible limitations by law.

Work has been divided into following main chapters. In the chapter dedicated to the basic terms I wrote about the definition of governing body, the legal capacity of a legal person and character of governing body acting on behalf of the trade corporation, which is according to me *sui generis*.

Another chapter was devoted to the possibility of acting beyond its powers. Inner division of this chapter is based whether the consequences of acting beyond its powers applies only inside or outside as well.

The chapter about the proper form of acts on behalf of trade corporation was focussed on not holding proper form of acts, the discussed judicial decisions about acting of members of governing body with employees and joint acting of members of governing body and general proxy holder.

The outcome of this work is that the members of the governing body can act beyond its powers possible, the consequences of that action will be directed in most cases only inside. The judicial decisions of courts of higher degrees devoted to this topic in recent years, interpreted the provisions of law rather restrictively, which I do not consider most appropriate.

9. NÁZEV PRÁCE V ANGLIČTINĚ

A governing body acting beyond its powers

10. KLÍČOVÁ SLOVA/ KEY WORDS

Česky:

Člen statutárního orgánu; právní jednání; překročení; omezení zástupčího oprávnění; způsob jednání.

Anglicky:

Member of a governing body; juridical act; exceeding; limitation of the authority to represent; the manner of act.